Poštnina plačana v gotovini. I. izdaja Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1·—, lanskoletne 2·—; mesečna naročnina Din 20·—, za tujino 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 231 Ljubljana, torek, dne 6. oktobra 1931 Leto II.

Dr. Dragotin Kojić,
minister za pravosodje

Velik govor ministra Kojića

Kragujevac, 4. oktobra. Danes se je vršila tu velika konferenca zastopnikov volilcev iz vsega okraja, ki je z navdušenjem sklenila, **da proglasi kot nosilca liste predsednika vlade gosp. Petra Živkovića.** Na konferenci je govoril tudi pravosodni minister dr. Kojić, ki je v kratkih besedah jasno in točno opredelil politiko vlade ter razložil namen volitev. Med drugim je dejal:

»Ko je naš vzvišeni kralj videl, da je ogrožena državna zgradba, v katere temelje so vzidana najbolj dragocena življenja sinov tega naroda, je vzkliknil: Stoj! In tako je prišlo do 6. januarja 1929. leta. Od te dobe je On kot najvišji gospodar vzel upravo v svoje roke in pričel postavljati vsakega na svoje mesto. On je uvrščal brez odmora in delal na ureditvi naše državne in na odstranitvi razlik in sporov iz preteklosti.

Zvest tradicijam svojega velikega očeta nam je dal, kakor hitro je pomiril naše spore in prepire, **ustavo** z dne 3. septembra. Podaril nam je **polne državljanske pravice in svobočine.**

Nj. Vel. kralj nam je podaril eno od najbolj svobodoljubnih ustav. Vi dobro veste, kaj pomeni dati narodu pravico, da po svojih zastopnikih sodeluje v občini, banovini in državi.

Prva naloga po proglasitvi ustave je bila, da se skliče narodna skupščina. Z ukazom Nj. Vel. kralja so določene volitve na Mitrov dan dne 8. novembra.

V ta namen smo se mi tu sestali. **Svobodna volja in narodna pamet imata določiti, koga bomo volili.** (Tako je!) Mi vemo, da so življenjske prilike našega naroda težke in pretežke. Zato bo, bratje, prva skrb narodnih zastopnikov in kraljevske vlade, da se **olajšajo bremena in napravijo znosna.** Narodni zastopniki so nosilci in čuvarji narodnih svobočin in pravic, toda oni morajo tudi skrbeti za materijalno stran življenja, da se popravijo življenjske razmere našega naroda.

Nočemo več nekdanjih prepirov in prerekanj, nočemo več takšne skupščine, v kateri so ljudje eden na drugega naperjali orožje, **temveč hočemo pravo skupščino, resnično sliko narodne volje in razpoloženja.**

Vi, prijatelji, morate prihajati na konference, da poveste onim, ki bodo kandidirali, svoje želje in potrebe. **Osmega novembra pa vsi složno na volišče, da določimo one, ki nas bodo zastopali!**

Ta volilni zakon je dober. Daje možnost, da se dobro precenijo ljudje, ki se pošljejo v narodno skupščino, ker vsak srez voli za sebe poslanca.

So nekateri ljudje, ki govore, da **javno glasovanje** ni dobro. Jaz pa vam povem, da so veliki znanstveniki, ki so največji pristaši javnega glasovanja, kajti, bratje, **javno glasovanje ustvarja značaje, tajno pa jih ruši.** Narod, ki je znal naskočiti nemške topove in strojne puške, se ne boji javnega glasovanja.«

Z navdušenjem so sprejeli vsi govor ministra dr. Kojića in sklenili, da gredo kot en mož na volišče za zmago jugoslovanske misli.

Mirne predsedniške volitve v Čile

Pariz, 5. oktobra. AA. Havas poroča iz Santiaga v južnoameriški republiki Čile, da so včerajšnje volitve za predsednika republike potekle razmeroma mirno in brez večjih neredov. Končni rezultat volitev bo znan v toku današnjega dne. Po dosedanjih številkah ima največ upanja na zmago g. Monterro.

Priznanje naroda predsedniku vlade g. Živkoviću

Prebivalstvo vseh banovin proglasilo za nosilca državne liste predsednika vlade g. Petra Živkovića

Beograd, 5. oktobra. Včeraj so se v vsej državi vršile številne volivne konference, ki so vse brez izjeme sklenile, da bodi nosilec državne liste sedanji predsednik vlade **g. Pera Živković.** Vsi ti sklepi so se izvršili **spontano** in po lastni inicijativi naroda, ker je hotel narod na ta način izreči predsedniku vlade svoje priznanje za njegovo zvesto jugoslovansko politiko od 6. januarja naprej in se mu s tem tudi zahvaliti za njegovo delo. Obenem pa je hotel narod s tem manifestirati tudi svoje jugoslovansko prepričanje. S tem, da ima ves jugoslovanski narod enega nosilca liste, se naj vidno manifestira, da je jugoslovanska ideja združila ves narod. Pod enotnim vodstvom stopa enoten jugoslovanski narod v boj za zmago nacionalne misli.

Ta enotna volja jugoslovanskega naroda se je pokazala na nedeljskih sestankih tudi v tem, da so povsod sklenili vse potrebno, da bo volivna udeležba čim večja.

Zlasti pomembni sestanki so se vršili v nedeljo v Topoli, kjer sta govorila ministra dr. Marinković in dr. Timotijević v Mostarju, kjer je govoril minister dr. Srskić, in v Kragujevcu, kjer je govoril minister dr. Kojić. Vsi ti sestanki so dokazali popolno solidarnost naroda. Vsi ti sestanki pa so tudi dokazali, da se zanimanje za volitve stalno širi in da bo volivna udeležba mnogo večja, kakor pa se je pričakovala.

Do konca tega tedna bo rešeno tudi vprašanje srezkih kandidatur, nakar se prične zadnja faza zmagonosne volivne borbe za jugoslovansko idejo.

Tudi Slovenija se pridružuje ostalim banovinam

Ljubljana, 5. oktobra. Danes popoldne se je vršil v veliki dvorani Delavske zbornice volivni sestanek zaupnikov iz vse Dravske banovine. Tako po udeležbi, ko po svojih sklepih je imel sestanek popolen uspeh.

Udeležili so se ga zastopniki vseh srezov in vseh večjih krajev in vsi so imeli le eno željo, da čim bolj koristijo s svojimi predlogi skupni stvari.

Poseben pomen je dobil sestanek tudi z udeležbo ministrov g. dr. **Kramerja** in g. **Puclja.**

Sestanek je otvoril v imenu centralnega akcijskega odbora dr. Dinko **Puc**, ki je na kratko razložil namen sestanka in povdaril smernice, po katerih treba določiti srezke kandidate. Volitve morajo biti manifestacija jugoslovanske misli in s tem ciljem je treba določiti kandidate. Ena kandidatura pa je absolutno nesporna in to je kandidatura nosilca liste. Ne more in nočemo, da bi kdo drugi bil nosilec liste ko gospod P. **Živković.** (Živio!) Kajti samo na ta način je podano jamstvo, da se bo zmagovito dovršila politika 6. januarja. (Viharne ovacije predsedniku vlade.)

Nato sta govorila ministra g. **Pucelj** in dr. **Kramer** ter naglasila državni pomen volitev. Podala sta več zanimivih odkritij, ki so napravila globok utis. Oba jedrnata govora sta izzvala mogočno odobravanje. Nato se je razpravljalo o posameznih srezkih kandidaturah. Debata je pokazala, da povsod prevladuje odločna volja, da se z izbiro kandidatov čim bolj koristi skupni stvari. Vse prejšnje razlike morajo biti pozabljene, vsi posebni in osebni interesi se morajo umakniti splošno narodu. To je bila želja vseh govornikov. Po lepem sporazumnem razpravljanju o srezkih kandidaturah se je zaključilo zborovanje. Navdušenje, ki je zavladalo, je bilo jasen dokaz, da bo Slovenija storila svojo dolžnost, ki jo ima kot predstraža Jugoslavije.

Pred razpletom angleške krize

Nove volitve neizogibne — Odločilen sestanek med MacDonaldom in Lloyd Georgeom — Letna konferenca delavske stranke

London, 5. oktobra. AA. Pričakujejo, da bo parlament ta teden končal svoje delo.

Listi poročajo, **da bo proglas o razpustu parlamenta objavljen v četrtek ali v petek in da bodo splošne volitve 28. ali 29. oktobra.** Medtem se pogajanja nadaljujejo. Vlada si želi zagotoviti podporo vseh političnih strank, preden pojde na volitve. Nesporazumljenja med liberalnimi in konservativnimi ministri niso še poravnana. Pogajanja se vrše še vedno na temelju manifesta, ki ga ministrski predsednik namerava objaviti v primeru volitev.

Liberalni vodja Lloyd George se prejkoslej odločno protivi volitvam. Včeraj ga je posetil v Churtu poslevodeči vodja liberalne stranke sir Herbert Samuel.

»Manchester Guardian« pravi, da sta se oba liberalna voditelja sporazumela v vprašanju volitev. Po povratku v London je Samuel posetil ministrskega predsednika MacDonalda. Ministrski predsednik je bil te dni v trajnih stikih s političnimi voditelji, tako da se ni mogel sestati z Lloydom Georgeom.

MacDonald se je davi odpeljal v Churt, da poseti liberalnega voditelja. Temu sestanku pripisujejo veliko važnost.

London, 5. oktobra. AA. Sir John Simon, ki je izstopil junija iz liberalne stranke, javlja, **da bo skupno z nekimi liberalnimi poslanci ustanovil stranko, ki bo podpirala politiko ministrskega predsednika.**

London, 5. oktobra. AA. Davi so otvorili v Scarboroughu vsakoletno konferenco delavske stranke. Predsedoval je predsednik izvršnega odbora Stanley Hirst. Konference se udeležuje 800 delegatov. Razpravljali so večinoma o bližnjih parlamentarnih volitvah, ki so potisnile v ozadje vsa ostala vprašanja dnevnega reda. Po blagajniškem poročilu je finančno stanje delavske stranke precej resno. Izvršni odbor bo konferenci predlagal, naj se v kritje deficita zviša članarina s 3 penijev na 4.

Preprečeni zločini bolgarskih atentatorjev

Patriotična požrtvovalnost naših orožnikov — Orožnik Damjanović in graničar Jovanović padla v borbi z banditi

Caribrod, 5. oktobra. o. Dne 3. oktobra okrog 9·30 se je dogodila na bolgarskem ozemlju le kilometer daleč od jugoslovanske državne meje silna eksplozija. Izvedelo se je, da so se razpočili peklenski stroji, ki bi jih bili morali skrivaj prenesti čez mejo in uporabiti za atentate v naši državi. Več oseb je bilo ubitih in težko ranjenih.

Skoplje, 5. oktobra. o. Dne 4. oktobra so neznanci poskušali izvršiti atentat na progi Skoplje-Veles. Med železniškima postajama Vlaščane in Pčinje na km 483. **Orožniški kaplar Damjanović pa jih je pri delu presenetil.** Razvila se je borba, v kateri je dobil Damjanović več težkih ran, ki jim je pozneje podlegel.

Carevo selo, 5. oktobra. o. Dne 29. septembra t. l. ob 18. je poskušalo nekaj bolgarskih atentatorjev izvršiti atentat na naši meji med obmejnima postajama Anatasev in Ravno vodo blizu Carevega sela. **Naša patrulja pa je atentatorje iztaknila.** Prišlo je do boja, v katerem je bil ubit naš graničar kaplar Velimir Jovanović.

Naši obmejni organi so povabili bolgarske obmejne organe na sestanek. Obojestranska komisija naj bi vso zadevo preiskala. Bolgarski obmejni organi pa se vabilu niso hoteli odzvati.

Velika manifestacija za mir v Parizu

Pacifističen objem med francoskim podpolkovnikom in nemškim generalom

Pariz, 5. oktobra. d. 2,700.000 Francozov, ki so organizirani v francoski ligi pacifističnih frontnih bojevnikov, je poslalo Lavalu, Brandu, Brüningu in Curtiusu poslanico, v kateri izražajo nado, da se bo zbližanje in prijateljstvo med Francijo in Nemčijo, ki sta ga ustanovila Briand in Stresemann, ugodno razvijalo in da bosta obe vladi ta stremljenja podpirali.

To poslanico so prebrali včeraj na zborovanju francoske lige pacifističnih frontnih bojevnikov. Sprejeta je bila z velikim navdušenjem. Navdušenje je doseglo svoj višek, ko sta se po izjavah raznih nemških in francoskih govornikov francoski polkovnik Picot in nemški general Deimling objela in poljubila.

Obmejni incident med Poljsko in Litvo

Pariz, 5 .oktobra. AA. Poročajo iz Kovna v Litvi, da so poljski vojaki ubili blizu poljsko-litavske meje nekega litavskega obmejnega stražnika. Ustanovljena je posebna komisija, ki bo dognala, koga zadene krivda za ta zločin.

Delo državnega volilnega odbora

Beograd, 5. oktobra. l. Na današnji seji državnega odbora za volitve so bili definitivno izvoljeni predsedniki volilnih odborov za vse banovine. Njihova imena bodo objavljena v »Službenih novinah«.

Obisk angleškega zunanjega ministra v Parizu

London, 5. oktobra. AA. Vest o bližnjem posetu angleškega zunanjega ministra Readinga v francoski prestolnici je izzvala v Londonu in v Parizu veliko zanimanje. Politični krogi pozdravljajo ta poset kot znamenje, da so merodajni krogi spoznali potrebo po popolnem angleško-francoskem sodelovanju. Poročajo, da bodo razgovori zelo obsežni, kar potrjuje tudi dejstvo, da se udeležita tega sestanka tudi francoski zunanji in finančni minister in francoski ministrski predsednik. Ti razgovori bodo toliko bolj pomembni, ker poseti francoski ministrski predsednik Laval v kratkem Washington.

Pogajanja za avstrijsko posojilo

Dunaj, 5. oktobra. d. Sekcijski načelnik v finančnem ministrstvu, nekdanji finančni minister dr. Juch, je danes odpotoval v Pariz in Basel. Spremlja ga dr. Reisch. Kakor znano, je to potovanje namenjeno nadaljnim pogajanjem o novem avstrijskem posojilu.

Obletnica fašističnih borbenih organizacij

Rim, 5. oktobra. n. V četrtek bodo v Rimu slavili prvo obletnico ustanovitve fašističnih borbenih organizacij. Priredili bodo veliko parado, ki se je bo udeležilo okrog 100.000 fašističnih četnikov iz vse srednje Italije. Četniki že marširajo v večjih skupinah od vseh strani proti Rimu.

Pomagajmo si sami!*

V težkih trenutkih življenja, ko nas od vseh strani tepejo udarci, je treba predvsem imeti vero v samega sebe. Treba se je ustaviti in upreti, ne pa bežati in misliti najprej na tujo pomoč. Ni od nas odvisno, ali dobimo tujo pomoč ali ne in ali pride v pravem času, ampak z lastno voljo in požrtvovalnostjo se lahko dvignemo v vsej svoji veličini, če napnemo vse svoje sile in se trdno odločimo, da vztrajamo v nevarnostih, ki nam prete. Če se, kadar se branimo pred nesrečo, zanesemo najprej nase in na svojo moč, se nam vzbudita samozavest in pogum ter bomo vedno bolje opravili, kakor pa če preplašeno zbežimo z bojišča in pričakujemo tuje pomoči.

Po tem starem in preizkušenem življenjskem pravilu se moramo ravnati tudi zdaj. Naše gospodarske in finančne razmere so se nekoliko omajale. Prišle so razne težave, ki so se pojavile po vsej Evropi in celo v Ameriki. Tem težavam se moramo upreti in sicer zlasti tako, **da zbiramo svoje lastne moči in vzbujamo samozavest!** Ena sama velika misel nas mora prevzemati: **ne vdajmo se!** Pretrpeli smo že večje težave, toda premagali smo jih vedno, kadar smo napeli in zbrali vse svoje narodne sile.

Danes, ko se je nekakšna kolektivna blaznost strahu polastila slabotnejših delov našega naroda, morajo stopiti na plan vse naše narodne organizacije, da se aktivno borijo zoper razburjenost in paniko, ki se razširjajo v naših vrstah. Kje ste, Sokoli, Narodna odbrana, Jadranska straža, vi humanitarna in patrijotična društva, moška kakor ženska! **Sklicujte seje in konference** ter navajajte vse svoje člane, da dvignejo svoj glas za pomirjenje tistih, ki so se preplašili. Zakličite vse okoli vas, ki vas preplašeno vprašujejo, kako bomo vzdržali krizo: da se boj ne bije s svetlim orožjem, ampak **z junaškim srcem!**

Zato hrabrite in bodrite srca! Nismo še propadli, od propasti smo še daleč, toda biti moramo hrabri, verovati moramo v samega sebe, v svoj narod, v svojo domovino! Ne zapuščajmo jih, ne izdajmo svoje zastave: **ne bežimo od naše valute, od naših državnih papirjev, od naših denarnih zavodov!** Kam pa naj bežimo! V tujino? Ali je tam morda bolje? Ali bomo mogli rešiti samega sebe, če prestrašeno pričnemo rušiti vse tisto, kar je naša skupna trdnjava.

Evo predlog, **kako naj začnemo zbirati naše vrste:** vsa naša nacionalna društva, korporacije, občine, učitelji, duhovniki, javni delavci naj začnejo s propagando, da kupi vsakdo, kdor le zamore, te dni vsaj po **en državni vrednostni papir. Sokolska,** športna, pevska društva, šole, cerkve, bolnice, čitalnice in druga udruženja naj kupijo po eno obveznico vojne škode, ki se prodaja zdaj po 300 dinarjev, toda je zelo verjetno, da bo kaj kmalu poskočila na svoj normalni tečaj 400 do 450 dinarjev, obveznico 7% notranjega posojila, obveznico 7 in 8% dolarskih emisij ali delnice Narodne banke. Vsi ti papirji se prodajajo danes pod svojo pravo ceno, in kdor jih zdaj kupuje, **napravi dobro kupčijo.** Poleg tega, in to je najvažnejše, se bo na naših borzah vrnilo zaupanje v te papirje, ker se bo videlo, da je ves narod vzel te papirje za svojo nacionalno dragocenost, jih objel s svojim zaupanjem in obdal s svojo ljubeznijo.

Pri tem torej niso potrebne nobene žrtve, niti veliki zneski, Ni društva, niti udruženja, ki bi ne moglo žrtvovati v ta namen vsaj 300 do 400 dinarjev. Če ni v blagajni toliko denarja, naj člani odbora na prvi seji zberejo med seboj teh nekoliko dinarjev. Vsako udruženje naj najintenzivneje stremi za tem, da bo vsak član daroval v ta namen kakšen stotak, ter z nakupom državnega papirja hkrati znatno moralno koristil svojemu narodu.

Da bi pospešila to akcijo, daje Poštna hranilnica našemu občinstvu svoje usluge **popolnoma brezplačno na razpolago.** Da se onemogočijo dragi posredovalci in razne sleparije, naj vsakdo, ki želi kupiti kako državno obveznico, pošlje denar Poštni hranilnici preko svoje najbližje pošte (s položnico 127 Š, ki se dobi na vsaki pošti; na zadnjo stran naj napiše, zakaj denar pošilja; položnico naj naslovi na čekovni račun štev. 50.011). Poštna hranilnica bo vsa ta naročila zbirala in izvršila nakup še isti dan na borzi. Prav ta dan bo poslala vsakemu naročniku kupljene obveznice **po izvirnem borznem tečaju, ne da bi si zaračunala kakršnokoli provizijo ali takso.** (Poštna hranilnica je državni zavod, in bo to delo izvršila ne zaradi zaslužka, temveč radi splošne koristi). Prav tako bo dajala brezplačno tudi vsa potrebna obvestila in navodila, ki bi jih kdo od nje zahteval.

Tako se bo lahko izvedla velika akcija z dalekosežnimi posledicami za naš javni kredit in naše narodno življenje. Stremimo vsi za tem, da se ta akcija izvrši!

Dr. Milorad Nedeljković, generalni direktor Poštne hranilnice.

---

* Čeprav smo že v izvlečku seznanili naše naročnike z odlično pisanim člankom dr. **Nedeljkovića,** vendar smatramo za svojo dolžnost, da ga vsled silne vsebine priobčimo v celoti!

Jugoslavija velika rodbina, ki ji je oče kralj Aleksander

Pomemben članek pariškega lista »Le Journal« o našem kraljevskem domu

Pariz, 5. oktobra. AA. Pod šifro treh zvezd prinaša pariški list »Le Journal« velik članek na dveh stolpcih, in sicer na prvi strani o jugoslovanski kraljevski rodbini in sliko kralja Aleksandra, kraljice Marije in prestolonaslednika Petra. Članek popisuje življenje kralja Aleksandra in njegovo držanje med vojno kakor tudi kraljevo rodbinsko življenje.

Kralj Aleksander, pravi člankar, ki mu je danes 43 let, se ni nič izpremenil. Pri njem vladata še zmeraj čut dolžnosti in njegova prejšnja skromnost. **Njegovo življenje je brez pompa, življenje, ki je posvečeno njegovemu narodu in rodbinski sreči ob strani inteligentne in dobrosrčne kraljice, ki mu je dala tri divne sinove.**

Dalje popisuje člankar življenje in delo kralja Aleksandra in njegove vsakodnevne posle. **Kralj Aleksander, pravi pisec, ne vidi v državi nekega fizičnega bitja, nego živo bitje.** Kraj njegove delovne mize se nahaja rotativna mapa kraljevine Jugoslavije, na kateri se jasno rišejo pred njegovimi očmi vse banovine kraljevine, ki jo je kralj Aleksander prepotoval v vseh smereh in ki šteje 14 milijonov ljudi, katerim so posvečene vse njegove misli.

Drugi del članka je posvečen kraljici Mariji, o kateri pravi pisec to-le:

Kraljica je prav tako preprosta in dobra kakor kralj Aleksander. Trudi se, da razvije pri svojem narodu zmisel za življenje na kmetih.

Članek končuje z besedami:

Tako vidi jugoslovanski narod v svojih vladarjih svoje vzore. Jugoslovanski narod ljubi kraljevsko rodbino, ker ve, da tudi ona njega ljubi. Zato je kralju Aleksandru pred dvema letoma uspelo rešiti edinstvo države in zagotoviti bodočnost svoji domovini s tem, da je združil v svojih rokah vso civilno in vojaško oblast, ne da bi pri tem tvegal, da bi vzbudil nezadovoljstvo. Z načinom, kakor je kralj Aleksander pojmoval in izvršil svojo kraljevsko vlogo, je pokazal, **da njegov veliki narod ni nič drugega, kakor velika rodbina, rodbina, ki mora biti složna in ki ji mora biti oče On, kralj Aleksander.**

Veličastno slavje jugoslovanskih dobrovoljcev

Svečana posvetitev nove dobrovoljske zastave — Toplo priznanje Nj. Vel. kralja junaštvu in požrtvovalnosti dobrovoljcev

Beograd, 5. oktobra. r. Včeraj ob 10. predpoldne se je vršil glavni del slavja jugoslovanskih dobrovoljcev. V prisotnosti Nj. Vel. kralja je bila posvečena nova dobrovoljska zastava, dar Nj. Vel. kralja.

Pomembna svečanost se je vršila na igrišču sportnega kluba Jugoslavije. Posvetitvi zastave so prisostvovali poslaniki Francije, Češkoslovaške, Poljske in rumunske. Poleg tega so bile prisotne delegacije francoskih bojevnikov s solunske fronte ter češkoslovaških in rumunskih prostovoljcev iz svetovne vojne. Prostor, ki je bil določen za gledalce, je bil ves napolnjen z ogromno množico meščanov in občinstva iz drugih krajev države.

Ko se je točno ob 10. uri pojavil Nj. Vel. kralj v spremstvu ministrskega predsednika Živkovića, ministra Kumanudija, vojnega ministra Stojanovića in ministra dvora Jeftića, mu je prirejalo občinstvo navdušene in gromovite ovacije, ki so trajale več časa.

Vse zastave prostovoljskih delegacij so bile postavljene v vrsti pred tribuno Nj. Vel. Med zastavami je bila tudi zastava delegacije francoskih solunskih bojevnikov. Za zastavami so stali razvrščeni prostovoljci, ki jih je bilo nad 6-tisoč.

Ko so po prihodu Nj. Vel. kralja ponehale ovacije množice, se je takoj začela svečanost z običajnim verskim obredom. Ko je bil obred končan, stopita predsednik Zveze prostovoljcev, slepi podpolkovnik Lovrić, in Boško Pavlović, predsednik zagrebške dobrovoljske organizacije pred kralja in mu dasta v roke novo zastavo. Kralj je kot kum zabil v drog tri zlate žebljičke z napisi: **»Aleksander, Marija, Peter«.** Nato je privezal na zastavo trak in jo potem vrnil v roke predsedniku Lovriću s temile besedami: **»S toplim priznanjem za junaštvo in požrtvovalnost darujem to zastavo z najprisrčnejšimi pozdravi vsem dobrovoljcem. Živeli!«**

Nj. Vel. kralju se je zahvalil predsednik Lovrić s toplim govorom, med katerim je prihajalo ponovno do navdušenih manifestacij za Nj. Vel. kralja, kraljevski dom in Jugoslavijo. Po govoru predsednika Lovrića so pristopili k zastavi zastopnik češkoslovaških legionarjev Patejdl, romunskih dobrovoljcev Delen, ki sta privezala nanjo vsak po en trak s primernim napisom.

Nato so se štiri prostovoljske zastave, nova jugoslovanska, češkoslovaška, francoska in romunska simbolično poljubile, s čimer je bila pomembna svečanost končana. Po svečanosti so prostovoljci krenili v sprevodu po mestu. Pred dvorom so prirejali ponovno navdušene ovacije Nj. Vel. kralju, ki se je bil prikazal na oknu.

Predsednik Zveze prostovoljcev podpolkovnik Lovrić in inozemski delegati so bili sprejeti v avdijenci pri kralju. Vladar se je ob tej priliki prisrčno pogovarjal z vsemi in obujal pri tem spomine iz zadnje vojne.

Beograd, 5. oktobra. n. Zastopniki francoskih bojevnikov na solunski fronti, češkoslovaških legijonarjev in romunskih dobrovoljcev so bili danes dopoldne v spremstvu glavnega odbora naše dobrovoljske zveze na Oplencu, kjer so se poklonili manom kralja Petra. Na grobu je imel predsednik naše zveze g. Lovrić lep govor. Popoldne so bili zastopniki dobrovoljske Male antante na grobu bivšega poveljnika vseh dobrovoljskih polkov v Dobrudži, generala Stevana Hadžiča.

Ostavka avstrijskega finančnega ministra

Glasovi o bližnjih spremembah v vodstvih raznih finančnih zavodov

Dunaj, 5. oktobra. d. Zvezni finančni minister profesor dr. Josef Redlich je podal včeraj svojo že napovedano ostavko, ki je bila sprejeta. Dr. Redlich že preje ni bil zadovoljen z razmerami v avstrijski vladi in v narodnem svetu in je večkrat izrazil željo, da se vrne zopet na harwardsko vseučilišče, kjer je zadnja tri leta predaval. Ko so pri zadnjih parlamentarnih razpravah o sanacijskem načrtu zveznega kancelarja dr. Burescha finančnega ministra Redlicha potisnili nekoliko ob stran, je dr. Redlich sedaj izvršil svoj načrt in odstopil. Vodstvo finančnega ministrstva je bilo začasno poverjeno zveznemu kancelarju dr. Bureschu. Končnoveljavno se finančno ministrstvo zasede šele kasneje, najbrže hkratu z rešitvijo vprašanja ostavke dr. Schobra.

Dunaj, 5. oktobra. d. Danes so širili vest, da bo generalni guverner Narodne banke dr. Reisch odstopil s svojega mesta. Kot njegovega naslednika imenujejo poslanca dr. Kienböcka. Po neki drugi vesti misli baje odstopiti tudi glavni ravnatelj Kreditnega zavoda dr. Spitzmüller. Na njegovo mesto naj bi stopil član rekonstrukcijskega odbora dr. Mohsing. Obe ti vesti je treba sprejeti s previdnostjo. Nadaljna vest pravi, da bi se pripravljala spojitev vseh dunajskih bank. To vest pa so odločno dementirali.

Prelom med romunsko vlado in liberalci

Senzacionalen govor liberalnega voditelja Duce — Sporazum z Jorgo je vezal stranko samo do volitev

Bukarešta, 5. oktobra. n. Šef liberalne stranke je imel včeraj v Aradu veliko zborovanje, na katerem je izzval senzacijo s svojimi izjavami o odnosu stranke napram vladi in o položaju Transilvanije.

Dejal je, da je med današnjo vlado in liberalno stranko ni nikakih skupnih interesov. Liberalna stranka je popolnoma nezavisna. **Pakt, ki je vezal stranko z vlado profesorja Jorge, je veljal do volitev. Liberalna stranka spada v opozicijo.** Duca se je izrazil za konverzijo kmetskih dolgov, za znižanje obrestne mere in za povišanje cen pšenice.

V nacijonalni kmetijski stranki se je v zadnjem času javila težnja po avtonomiji. Liberalna stranka je bila spočetka proti avtonomiji. Duca pa je včeraj v svojem govoru dejal, da stoji na stališču, da morajo v Transilvaniji vladati Transilvanci. Brez njih in njihove dežele ni Romunije. O zunanji politiki je Duca končno dejal, da ni potrebno, da bi se spremenila.

»Rador« poroča o političnih strankah. O liberalni stranki pravi, da so nekateri ljudstvu napovedali spravo med stranko in njenimi disidenti. Ta sprava bi pomenila rešitev politične krize v Romuniji. Toda voditelj desidentov Julij Bratianu je izjavil, da si sprave v stranki ni mogoče misliti, dokler so Duca in njegovi ljudje na vodilnih liberalnih mestih. »Jaz sem šef liberalne stranke, je dejal, »in potemtakem si ni mogoče misliti kabineta, v katerem bi bil jaz skupno z Duco. Jaz ali Duca. Eden izmed naju mora odnehati«.

»Cuventul« napoveduje, da bo krizo liberalne stranke rešil Argetoianu, ki bo posredoval med Bratianom in Duco. Na ta način bi se položaj v Romuniji stabiliziral.

Žrebanje srečk državne loterije

Beograd, 5. oktobra. n. Pri današnjem žrebanju srečk 5. razreda, 22. kola je srečka št. 68.187 dobila nagrado 400.000 Din, 67.606 nagrado 20.000 Din, srečki 41.320 in 93.884 pa nagradi po 10.000 Din.

Volilni sestanek v Novem Sadu

Novi Sad, 5. oktobra. n. Davi ob 9.30 sta prispela iz Beograda v Novi Sad ministra Kumanudi in Maksimović. Na postaji ju je pričakoval ban Nikolić z zastopnikom oblasti in z ljudstvom. V palači banske uprave je bila ob 10. konferenca o bližnjih volitvah. Zastopniki ljudstva so soglasno sklenili, da postavijo za nosilca državne kandidatne liste ministrskega predsednika g. Živkovića. S konference so poslali g. Živkoviću pozdravno brzojavko s prošnjo, da bi sprejel kandidaturo. Ministra sta govorila o dosedanjem prizadevanju vlade za gospodarski in politični napredek naše države.

Premestitev

Beograd, 5. septembra. Kontrolor in postajenačelnik **Milosta Bogomir** je bil na svojo lastno prošnjo premeščen s postaje Videm-Krško na postajo Sevnico.

Seja poslovnega odbora Zveze jugoslovanskih mest

Zagreb, 5. oktobra. k. V skladu s sklepi kongresa Zveze mest v Sarajevu se bo 17. t. m. vršila seja poslovnega odbora Zveze v Ljubljani. Seje se bodo udeležili zastopniki mest, ki so zastopana v poslovnem odboru, in sicer: Ljubljane, Belovara, Kragujevca, Osijeka, Banjaluke, Splita, Sarajeva, Vukovara, Cetinja, Karlovca, Novega Sada, Niša, Skoplja in Beograda ter člani nadzorstvenega odbora. Te seje se smejo udeležiti tudi zastopniki ostalih mest. Na seji bodo razpravljali v prvi vrsti o mestnih proračunih, o plačah mestnih uslužbencev in o varčevanju.

Državna podpora za nabavo trifolinskih strojev

Beograd, 5. oktobra. AA. Kmetijski minister je s soglasjem predsednika ministrskega sveta izdal sklep, da se iz proračuna državnega kmetijskega zaklada podeli podpora banskim upravam Savske, Dravske in Dunavske banovine po 330.000 Din za nabavo trifolinskih strojev. Ti stroji so namenjeni za čiščenje semenja detelje.

Dunajski sadni trg

Dunaj, 5. oktobra. d. Pripeljali so: 19 vagonov jugoslovanskih češpelj, 4 vagone grozdja, 1 vagon bolgarskih češpelj, 12 vagonov madjarskega grozdja, 12 vagonov češkoslovaških hrušk. Tendenca nespremenjena.

Številčna moč italijanske armade

Rim, 5. oktobra. n. Uradni vojni list »Forze Armate« je objavil statistične podatke o številčni moči italijanske vojske. Te podatke vsebuje tudi memorandum, ki ga je italijanska vlada predložila Društvu narodov in v katerem je popisala vso svojo oboroženo silo. Po teh podatkih šteje italijanska vojska na kopnem 491.391 vojakov in 22.137 častnikov. V vojni mornarici je 51.326 mornarjev in 3296 častnikov, v zračni vojski pa 22.194 ljudi.

Za pobijanje političnega nasilja v Nemčiji

Berlin, 5. oktobra. d. Kakor poročajo listi, bo nova zasilna naredba obsegala ukrepe za pobijanje političnega nasilja. Pričakujejo pooblastila, s katerim bi bilo končno mogoče z vso energijo nastopiti proti domovom in vojašnicam napadalnih odelkov. V zadnjem času se je pokazalo, da taki domovi niso drugega kakor vojaška oporišča. Največjega pomena je tudi nameravano delno razveljavljenje določil državne ustave o osebni svobodi. Ustvarila naj bi se možnost, da se ukrene proti neprijetnim osebam zapor. Upravnim oblastvom hočejo dati pravico, da bodo smele pripreti osebe, od katerih bi bilo pričakovati terorističnih dejanj.

Glasovi o rekonstrukciji madjarske vlade

Budimpešta, 5. oktobra. n. »Regeli Ujsag« poroča, da se je včeraj nenadoma vrnil v Budimpešto bivši ministrski predsednik grof Bethgen. Grof Bethlen je takoj obiskal ministrskega predsednika grofa Karoliyja. Ta ga je prosil, naj prevzame zunanje ministrstvo, da bi mogel sedanji zunanji mniister Walko prevzeti finančni resor. Baje je grof Bethlen to ponudbo sprejel. Ta vest je v političnih krogih izzvala veliko senzacijo. Vendar jo z druge strani dementirajo in pravijo, da se grof Bethlen pripravlja na daljše potovanje po inozemstvu

Indijska konferenca

London, 5. oktobra. AA. Davi se je sestal v saintjameski palači odbor za zvezni ustroj indijske ustave. Po kratki seji se je odbor odgodil do petka zjutraj, da omogoči nadaljevanje pogajanj glede manjšinskega vprašanja. Prihodnja seja manjšinskega odbora bo v četrtek.

Drobne vesti

Stockholm. 5. oktobra. n. Na železniški progi Oslo-Skien je neki železničar našel na tiru 4 dinamitne patrone. Če bi vlak prišel do njih, bi bil gotovo ves uničen. Atentat pripisujejo komunistom.

Zagreb, 5. oktobra. k. V Zagreb je prispel francoski učenjak Henri Perrin, profesor na visoki šumarski šoli v Nancyju. Prepotoval je naše gozdne predele in bo predaval pri nas o francoskem gozdarstvu.

Basel, 5. oktobra. AA. Po bilanci z dne 30. septembra t. l. razpolaga Mednarodna reparacijska banka v Baslu z 1.000,617.673 švicarskih frankov, kar predstavlja v primeri s stanjem banke dne 31. avgusta t. l. za 332 milijonov švicarskih frankov manj.

Newyork, 5. oktobra. AA. Predsednik Hoover je baje izjavil, da bo v skorajšnji bodočnosti nastopil za petletno premirje v pomorskem oboroževanju.

Peking, 5. oktobra. AA. Japonske **čete so** zasedle pokrajino Nušuang.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 5. oktobra. d. **Sedanji značaj vremena bo v splošnem naprej.**

Zasmehovani Poljšak dela na Dunaju čudeže

Zdravi s svojo mažo raka, sarkom in kostno jetiko — Njegovo zdravilišče na Dunaju

Dunaj, 3. oktobra.

Dvorni svetnik in primarij Rudolfove bolnice na Dunaju dr. Funke je imel 1. t. m. ob 4. popoldne svoje prvo predavanje v zimskem semestru o zdravljenju neoperativnih rakov, sarkoma in kostne tuberkuloze. Predaval je na kliniki prof. Eiselsbergerja pred zdravniki iz raznih delov sveta, kajti njim je bilo to predavanje v prvi vrsti namenjeno. — Došli so oficijelni zastopniki Litve, Estonske, Češke, Rumunije, Holandske, Finske, Švedske, Norveške in menda tudi Jugoslavije, — neoficijelno pa še Venezuela po vseuč. prof. in bivšem ministru dr. Riveru Saldioca, Indija, Kitajska, Arabija, Francija, Anglija ter veliko znanih kliniških in drugih zdravnikov dunajskih.

Pred tako odlično družbo iz vseh delov sveta je prof. Funke predaval o svojih nad 20-letnih izkušnjah na polju raziskavanja raka in nekaterih sličnih boleznih. Omenil je na kratko vse, kar je dozdaj dognala raziskovalna znanost. Naglašal pa je, da se od vseh doslej znanih 80 metod zdravljenja niti ena še ni obnesla. Ko je odpravil vse te metode, je dejal, da je on videl samo dva bolnika dozdevno ozdravljena, ali še ta dva nista bila znanstveno dokazana. — Ta grozna bolezen se razširja čedalje bolj, čim bolje se ljudje hranijo, toliko več je raka. Zdravnikova naloga je bila v glavnem ta, da bolnikom vsaj bolečine lajša. Ozdraviti bolezen pa doslej ni bilo mogoče.

Šele od slovenskega učitelja Alojzija **Poljšaka** smo dobili sredstvo, o katerem je mogoče reči, **da ima bodočnost (»es hat den Anschein, als ob diesem Mittel die Zukunft gehörte...«).** To sredstvo je Poljšak imenoval »abjinin« in sestoji prav za prav iz več mazil. Najprej je opisal sestavo tega sredstva, način uporabe in uspehe, ki jih je predavatelj doslej že imel in ki so ga vspodbujali, da je čedalje z večjim interesom uporabljal to sredstvo. Opazovanja so mu utrjevala prepričanje, da je s tem sredstvom na dobri poti. — Je tu več mazil: z enim se rak docela izčisti, nagniti deli se razkrojijo in izločijo, ne da se pri tem kakorkoli oškoduje zdrava okolica, — na to se šele začne z drugim mazilom zdravilni proces. Uspehi so naravnost presenetljivi, kakor bomo pozneje videli na ozdravljenih osebah, ki so rade prišle, da pokažejo uspehe tega Poljšakovega sredstva pred celim zborom tujih jim ljudi.

Tega sredstva pa se ne poslužuje samo on v Rudolfovi bolnici, marveč še več drugih zdravnikov odličnega slovesa, kakor docent dr. Aschner, prof. Riese, prof. Scherber, prof. Werner, primarij Murath, prof. Kerl, prof. Pichler, prof. Nobl, in dr. Uspehi so odlični, kakršnih doslej še ni bilo...

Predavatelj je izjavil še, da je opravičeno upanje, **da se posreči na tej podlagi tudi zdravilo za raka v notranjosti,** kjer z mazili ni mogoče blizu. — Povedal je tudi vsem navzočim veselo vest, **da bo kmalu otvorjeno na Dunaju zdravilišče, kjer bodo sprejemali težke bolnike za notranje zdravljenje, in kjer se bodo mogli zdravniki iz vsega sveta pripravljati za zdravljenje s Poljšakovo metodo in njegovimi zdravili.** To vest so sprejeli poslušalci s posebnim zadovoljstvom. — povedal je tudi, da je Poljšakovo sredstvo na Dunaju pravilno registrirano in torej priznano. (To se je zgodilo na podlagi odličnih spričeval cele vrste znanih evropskih kapacitet. Videl sem tudi sam ta izpričevala v originalu, ki pričajo, kako nizkotno in smešno je bilo ravnanje nekaterih naših ljudi, ki so končno dosegli, da je moral Poljšak iti v tujino, kjer se osamljen bori za najbolj nesrečno človeštvo in končno za svojo čast, za svoj obstanek.

Predavanje prof. Funkeja je trajalo skoro dve uri. Na koncu pa je pokazal nad dvajset obolenj za rakom, večinoma že docela ozdravljena, ali v stadiju zdravljenja, da se je videl proces zdravljenja. Videli smo več obolenj raka na ženskih prsih. Nekatera so bila že strašna. Rak je segal že globoko v notranjost in grozil z neizogibno in strahovito smrtjo. Ali zdaj le rdeča pega kaže, kje je bil rak. Mnogi zdravniki so kakor neverni Tomaži otipavali to mesto in vprašali, če kaj boli. — Videli smo ozdravljeno bolezen na raznih delih telesa, da celo v — ustih, pod očesom zunaj in znotraj, na lobanji, na čelu, na kolenu, da celo na podplatih. Fotografije pa so pokazale, kakšen je bil rak pred zdravljenjem. Strašni so bili nekateri pogledi na razjedajočega raka... iVdeli smo celo ozdravljenega raka na dveh moških spolovilih. Zdaj sta možakarja zdrava. Ali niso to — čudeži, čudeži? In vsi navzoči odposlanci znanosti in raziskovanja so rekali: eto čudeži! — Videli smo grda obolenja sarkoma na nogah itd. Dvema bolnikoma so zdravniki hoteli nogo odrezati, ali prišel je Poljšak s svojimi mazili, in zdaj je noga ozdravljena, moža hodita in se počutita tako dobro, kakor da nista nikdar imela take strašne bolezni. Enako smo videli ljudi z ozdravljeno kostno tuberkulozo. Izpod kolena do členov je že razjedala nogo, ali zdaj je vse lepo zaceljeno in zdravo. — Neka mlada žena je pokazala svoj dovolj lep nosek, nič se ni poznalo, da ga je še pred meseci manjkalo do polovice, kakar nam je pokazala fotografija. — Neki ženi so operativno že odrezali desne prsi, ali raka niso ugonobili, ta je dalje razjedal v globino, in strašna smrt bi ženo rešila daljnega trpljenja. Zdaj je žena — zdrava. Rešitelj je bil naš v domovini preganjani in zasmehovani Poljšak.

Neki znamenit zdravnik je tlesknil z rokami in zaklical: »Kako je mogoče, da je lajik iznašel tako čudežno zdravilo, kako je mogoče, da je lajik mogel priti do takih svetovnih kapacitet, ki so mu dovolili na klinikah in državnih institutih preizkušati neko neznano zdravilo? Kaj takega ne pozna zgodovina!« (Tisti zdravniki, ki so Poljšaku sprva dovolili, da je mogel v Mariboru preizkušati svoje zdravilo, imajo s tem največje zadoščenje, — prokletstvo pa bo zasledovalo tiste zavidne kratkovidneže, ki so ga od tam pregnali!)

Hvaležni moramo biti dunajskim znanstvenikom, ki so našega Poljšaka ne le povsem rehabilitirali, marveč mu napravili gladko pot do velikanskih uspehov do slave in tudi do blagostanja. V domovini bi lahko umrl v bedi in zaničevanju, kakor se je sicer zgodilo že mnogim velikim možem, ki so postali veliki šele dolgo potem, ko so siromaki poginili...

A. G.

Ustanovitev Zveze bojevnikov v Trbovljah

Trbovlje, 5. oktobra.

Včeraj ob 9. uri dopoldne so se v lepem številu zbrali v biljardni sobi ge. Ane Forte trpini iz svetovne vojne, da si v tovarištvu združeni skupno utirajo pot in lajšanjo težko breme današnjega življenja, ki nemalo sliči nekdanjemu tam zunaj na bojnih poljanah. Najštevilnejše zastopani so bili na ustanovnem občnem zboru oni naši najbednejši iz temnih podzemljskih jamskih rovov, ki pač najbolje čutijo, da jim more nuditi pomoč in tolažbo v teh težkih dneh edinole medsebojna pomoč in tovarištvo, kakršno je obstojalo nekoč v najtežjih letih občega pomanjkanja in bede. — Ti številni vojni trpini so prišli takorekoč iz vojnega rova v teman podzemeljski jamski rov, iz teme v temo, iz trpljenja v trpljenje, iz pomanjkanja v pomanjkanje, brez upanja, da jim bo še kedaj zasijalo solnce lepših dni. — Vso to bedo pa jim zagrenjujejo še bolezni, ki so si jih nakopali tam zunaj v snegu, mrazu, blatu in dežju, izpostavljeni dolga leta vsem mogočim vplivom vremena. Vso to brezmejno vojno zlo jim ovira, da bi si mogli zaslužiti za sebe in svoje družine boljši košček kruha. — Zato so sklenili, da si zopet osnujejo ono idealno vojno tovarištvo, ki ne pozna prepirov, ne mržnje in ne sovraštva, marveč le ljubezen do bližnjega, ki je pomoči potreben.

Številno zbrane tovariše je pozdravil imenom glavnega odbora Zveze bojevnikov iz Ljubljane poslevodeči podpredsednik tov. Ivo Matičič, naglašujoč svoje in celega glavnega odbora izredno veselje, da se vojno tovarištvo v Trbovljah zopet oživlja. Trbovlje so bile nekdaj prva in najmočnejša postojanka vojnega tovarištva, kojega vodstva je umelo z umnim in preudarnim delom zbrati pod zastavo zveze v najtežjih časih nestrpnega nekdanjega strankarstva v bratski ljubezni in tovarištvu vse vojne tovariše pripadnike vseh bivših strank, kar je najbolje pokazala ogromna udeležba desettisočglave množice prebivalstva, ki se je udeležila odkritja spomenika. — Govornik je vzpodbujal tovariše k delu, da se vojno tovarištvo v rudarskih revirjih uspešno razvije in obnovi. Nato je pozdravil zbor delegat glavnega odbora tov. Rudolf Wagner, ki je želel trboveljskim vojnim trpinom mnogo uspeha pri delu.

Sledile so volitve, pri katerih je bil izvoljen predsednikom Zveze bojevnikov skupine Trbovlje vojni kurat v rez. čg. prof. Miroslav Ratej, podpresednikom učitelj g. Adalbert Božič, II. podpredsednikom g. Ivan Mak, rudar, tajnikom kanclist g. Ivan Miklavčič in blagajnikom gosp. Simon Grobelšek, razen teh pa še 6 odbornikov.

Za velike zasluge za razvoj in obstoj vojnega tovarištva in za počastitev spomina padlim tovarišem so bili nato soglasno izvoljeni častnim članom Zveze bojevnikov bivši predsednik trboveljske podružnice Fran Štaudegger in oba ljubljanska delegata tov. Matičič in Wagner. Končno je spregovoril novi predsednik ustanovljene skupine bojevnikov, ki je povdarjal, da se morajo sedaj redovi bivšeh vojnih tovarišev v rudarskih revirjih znova strniti k složnemu delu za idealne cilje te tovariške organizacije. Nedovršen je še spomenik v vojni preminulih naših tovarišev trboveljskih občinov, kateremu bo ena prvih nalog nove skupine, da dovrši spomenik, ki ga je zasnoval idealni in delavni stari odbor ZKV v Trbovljah.

Pozval je navzoče tovariše, da pozdravijo najvišjega svojega vojnega tovariša, našega modrega in dobrega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. s trikratnim »Živijo«, čemur so se vsi tovariši z navdušenjem odzvali. Pozdravil je dalje predsednika Zveze bojevnikov tov. divizijskega **generala v pok. Rudolfa Majstra,** ter je naprosil oba navzoča delegata, da mu izročita udane pozdrave trbovljskih vojnih trpinov, končno pa se je spomnil **blagega pokojnega tovariša majorja Colariča,** kateremu so zaklicali navzoči tovariši trikratni slava. — Spomin blagega pokojnega bo lebdel slehernemu vojnemu trpinu pred očmi kot svetla zvezda, ki bo kažipot, po kateri bo korakalo vojno tovarištvo v borbi za svoj obstanek.

Pri raznoterostih so se obravnavala nekatera vprašanja internega značaja organizacije, med drugim se je določila letna članarina z Din 12·— ter priporočal tovarišem »Bojevnik«, ki je oficijelno glasilo Zveze bojevnikov, nakar je bilo zborovanje v lepi tovariški harmoniji zaključeno.

Rogaška Slatina v letošnji sezoni

Zanimiv statističen izkaz zdravilišča, ki ga spretno in z velikim uspehom vodi dr. Šter

Banovinsko zdravilišče Rogaška Slatina, ki je največje te vrste v državi, je izdalo statističen izkaz o prometu tujcev v zdravilišču v letošnji sezoni. Kakor je znano, se zdravilišče nenavadno lepo razvija pod ravnateljstvom **dr. Štera,** kateremu z vso vnemo pri ogromnem delu pomaga tajnik gosp. **Vrhunc.**

6821 gostov

Statistični izkaz navaja, da je obiskalo Rogaško Slatino v letošnji sezoni od meseca maja do oktobra 6821 gostov. Od teh jih je bilo 5248 Jugosslovanov, 1573 pa tujcev.

Največ je bilo Zagrebčanov

Zanimiva je porazdelitev gostov po krajih iz države. Največ je bilo v zdravilišču namreč Zagrebčanov, in sicer 1381.

Iz Ljubljane jih je bilo 368, iz ostalih krajev Dravske banovine 459, iz Hrvatske, izvzemši Zagreba, 1005, iz Beograda 749, iz ostalih krajev v Srbiji 112, iz Bosne in Hercegovine 373, iz Vojvodine 589, iz Dalmacije 197 in iz Črne gore 15.

Od tujcev največ Madjarov

Tujcev je bilo v zdravilišču letos največ iz Madjarske, in sicer 825, iz Češkoslovaške jih je bilo 56, iz Avstrije 357, iz Nemčije 8, iz Italije 106, iz Amerike 45, iz Anglije 3, iz Francije 10, iz Grčije 120, iz Švice 1, iz Romunije 19, iz Bolgarije 5, iz ostale Evrope 3, iz Poljske 8 in iz Holandske 2. Iz drugih krajev izven Evrope jih je bilo 5. Največ je bilo torej Madjarov in Avstrijcev.

Po poklicu je bilo največ trgovcev

Nič manj zanimivo je tudi, kako so bili gostje zastopani po poklicih. Statistični izkaz zdravilišča, pravi, da se je zdravilo letos v Rogaški Slatini 2 ministra, 16 generalov, 5 banov in podbanov, 5 škofov, 6 konzulov, 27 višjih vladnih fukcijonarjev. 14 višjih političnih uradnikov, 109 oficirjev, 73 sodnikov, 160 odvetnikov in notarjev, 133 zdravnikov, 28 lekarnarjev, 113 inženerjev, 117 profesorjev, 172 učiteljev, 85 duhovnikov, 235 ravnateljev, 566 uradnikov, 106 bančnih uradnikov, 40 novinarjev, 93 industrijalcev, 801 trgovcev, 187 obrtnikov, 142 posestnikov in 3586 gostov iz drugih poklicev in zasebnikov.

Največ gostov se je mudilo v Slatini do 21 dni

Po statistiki je bival v zdravilišču povprečno vsak gost 16 dni in pol. Podrobna statistika pa izkazuje, da je prebivalo v zdravilišču največ gostov do 21 dni, in sicer 1877. Do dva dni se je mudilo v zdravilišču 1385 gostov, do 8 dni 909 gostov, do 14 dni 1078 gostov, mesec dni 1159 gostov, do 6 tednov 258 gostov in nad 6 tednov 155 gostov.

Manj gostov ko lani

Ob koncu sezone je bilo vseh prenočnih 111.089, in sicer v zdraviliških hotelih 67.308, v privatnih hotelih, vilah in drugih prenočevališčih pa 43.781 prenočnin.

Glede na število gostov v lanski sezoni je imelo zdravilišče letos manj gostov ko lani. V zdravilišču so namreč podražili letos stanovanja, kakor tudi zdravljenje. Nepričakovana gospodarska kriza je zaradi tega prekrižala račune onim, ki so pričakovali, da bo imelo zdravilišču kljub podraženju več gostov. Z druge strani pa lahko vidimo iz gorenjih številk, da postaja Rogaška Slatina ugledno in ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi od tujcev zelo upoštevano zdravilišče, ki ima še veliko bodočnost.

Ali ste v nedeljo začeli čitati naš novi roman **Pesnik in bandit?**

Roman, v katerem največji ameriški razbojnik prejšnjega stoletja Al Jennings na mojstrski način pripoveduje zgodbo svojega nezaslišanega življenja in svoja usodna srečanja z največjim ameriškim novelistom O. Heneyem, ki je drugi glavni junak njegove avtobiografije.

Danes je še čas!

Claude Anet:

Arijana

60

Roman ruske deklice.

Arijana si je izbrala za ta večer prav okusno obleko: svilen pižama svetlovišnjeve barve s širokim, črešnjevordečim pasom in plesnimi čevlji z visokimi podpetniki. Na vratu je bila lahka bluza globoko izrezana, da je odkrivala del njenih mladih grudi. Razpuščeni lasje so bili na tilniku zvezani s trakom iste barve in so ji padali po hrbtu, plečih in prsih. Nad ušesom ji je tičala krvavordeča roža. — Bila je izredno vesele volje, kakor da je pozabila dogodke prejšnjega dne in ni bilo grozečega prihodnjega dne...

»Ali sem ti všeč?« je vprašala in se mu s kavalirsko kretnjo koketno približala ter se mu kakor gospodje globoko priklonila.

Konstantin jo je začudeno pogledal. Neka docela nova Arijana je stala pred njim kot zapeljiv, objesten deček, očarujoč paž iz Šekspirjeve drame. Z njegovih napetih ustnic se je morala vliti vsak čas povodenj iskrovitih besed. Konstantina je vzradostila misel, da bo ta nova preobleka podelila zadnjemu večeru nepričakovan nastroj.

»Krasna si. Takoj dam prinesti kavijara in šampanjca.«

Arijana je čudovito dobro igrala svojo vlogo. Duhovitost in veselost sta kar kipeli iz nje. Hkratu se je sklonila h Konstantinu in ga vprašala priliznjeno:

»Prosim te, veliki knez, povej mi. če me boš pozneje nekoč, ko boš pozabil, kako poredna sem bila, in ko se vrneš, ali me boš povabil enkrat na večerjo? Oh, samo na večerjo, drugega nič. — Glej, videl boš mnogo žensk; tisoč vrlin bodo imele, ki jih jaz nimam; dobre bodo, pohlevne, nežne, zveste, — zvesta sem prav za prav tudi jaz, ker te nisem nikoli varala — morda tudi lepše od mene. Toda zapomni si, kar ti zdaj povem, z vsemi se boš dolgočasil in še rad boš mislil na malo spako, ki te je v Moskvi skoraj leto mučila. In še nekaj,« mu je zašepetala skoraj v ušesa, tako nizko se je sklonila k njemu. »Ali misliš, da boš tako lahko pozabil mojo mladost? Ali misliš, da je to tako lahko najti?«

»Prav imaš, ne bom te mogel pozabiti, zakaj v tebi je neka opoprana zmes skrajno dobrega in skrajno zlega, da mi bo vse drugo brez okusa.«

»In vendar se morava ločiti. Bilo bi v resnici smešno, če bi taka človeka, kot sva midva, ki sva ustvarjena za tisočero pustolovščin, živela kot zakonca. Toda, vedi, preden se posloviva, ti moram zaupati veliko skrivnost, skrivnost, ki jo morem na vsem svetu povedati samo tebi in ki je ne smeš nikdar nikomur izdati, sicer bi morala umreti od sramu. Prisezi mi.«

»Prisežem vse, karkoli hočeš!« je naglo odgovoril Konstantin, ki ga je v slovesnem nastroju vnovič prevzela strastna želja, da bi prodrl zopet nekoliko globlje v zaprto dekličino srce.

»Dobro, jutri ti jo povem. — Jutri, na peronu, ko bo tretjič odzvonilo, ko se bo vlak začel pomikati naprej in bo vrnitev nemogoča. In če ne bom v zadnjem hipu imela dovolj poguma za to izpoved, ti bom pisala. To ti obljubljam.«

Zaman je Konstantin pregovarjal Arijano, naj mu svojo skrivnost takoj razodene. Izsilil je samo svečano obljubo, da mu bo povedala skrivnost, ki jo ima že dolgo na jeziku.

Na tihem si je ubijal glavo, da bi uganil, kaj neki mu ima razodeti mlada deklica. Ker je poznal neizmerni Arijanin ponos in njeno samozavest, se mu je zazdelo, da je prišel na sled, ki ga povede v jasnost. Ona ga je ljubila, toda rajši bi umrla, kakor da bi mu to izdala; ljubi ga in ga je vedno ljubila, to je skrivnost, ki mu jo hoče razodeti šele ob uri nepreklicne ločitve.

XXII.

Naslednjega jutra, bil je siv februarski dan, sta se zgodaj zbudila. — Konstantin je prvi vstal. Šele ko se je oblekel, se je Arijana rešila postelje. Bila je enajsta proč.

Sedla je na stolico s hrbtom proti Konstantinu, ki je iz ozadja sobe občudoval njeno dražestno, otroško silhueto v tanki srajci, odražajočo se v bledi okenski svetlobi.

»Neprijeten« poziv hišnim posestnikom iz krogov Zveze hišnih posestnikov

Ljubljana, 5. oktobra.

»Moj dom«, glasilo hišnih posestnikov, priobčuje članek pod naslovom »Vsem hišnim posestnikom, zlasti ljubljanskim!« Med drugim beremo v članku:

»V interesu hišnih posestnikov samih smo primorani priobčiti odločno svarilo, **da v sedanjih težkih časih odpovedujejo stanovanja samo v najnujneših slučajih**, da v stanovanja sprejemajo tudi družine z otroci in da se nikakor ne zahteva za stanovanja kakor tudi za poslovne prostore previsokih, da ne rečemo pretiranih najemnin. Dandanes padajo vse cene in bodo padle tudi najemnine. Radi previsokih najemnin si vsakdo skuša napraviti lastni dom, četudi le leseno barako. S tem se bo nazidalo preveč stanovanj, ki jih ne bo mogoče oddajati več niti za primerno najemnino v svrho obrestovanja, radi tega marsikdo ne bo mogel več svoje hiše obdržati. S tem bodo začele cene hišam tudi v mestih padati, kakor se je to zgodilo kmetskim posestvom. Za zgled navajamo, da je organizacija v Belgiji 10 let na vse strani svarila pred visokimi najemninami. Ker posestniki niso hoteli tega upoštevati, je prišlo sedaj do katastrofe, da je samo v mestu Brüssel na prodaj 16.000 hiš, 12.000 pa je praznih stanovanj za oddajo. Ravno take razmere so v Antwerpnu, Lütticlu, Gentu itd. Tudi v Berlinu je okrog 40.000 stanovanj praznih, v Budimpešti pa okrog 8000. Tudi tam so cene hišam ogromno padle.

Neprijetno nam je o tem pisati in dajati svarila kakor tudi pouk našim posestnikom. Naloga vsake organizacije mora biti, dajati pravočasno nasvete in se s tem izogniti posledicam, ki bi lahko postale katastrofalne za vso hišno posest v Ljubljani in tudi drugod. Zato prosimo naše ljubljanske hišne posestnike in tudi v drugih krajih, naj prav dobro premislijo o tem našem apelu, ki je napravljen z najboljšim namenom, da pa pri tem naši posestniki pogledajo malo okrog sebe in tudi po drugih državah, pa bodo takoj na jasnem, kak je danes položaj hišnih posestnikov skoro po celem svetu in koliko previdnosti in preudarnosti je treba, da tudi mi ne pridemo v enake neugodne razmere.«

Neprijetno je torej, dajati taka svarila hišnim posestnikom, pravi pisec. Seveda bi bilo mnogo bolj prijetno, najemnine še podražiti! Vendar kaže gorenji poziv Zveze hišnih posestnikov, da se bodo oziroma, da se morejo tudi hišni posestniki spametovati, sicer jim grozi isto, kakor njih tovarišem v Belgiji itd. Mi samo še pripomnimo, da je zadnji čas, da so posestniki sami sprožili to vprašanje, za katero se je časopisje doslej brez uspeha borilo. Namreč vprašanje previsokih, dostikrat naravnost oderuških najemnin v Ljubljani.

Sokolstvo

Sokolska ideja se širi...

Ustanovitev sokolske čete v Kresnicah.

Tyrševa sokolska ideja zavzema vedno večji razmah med našim kmečkim ljudstvom. Saj ne mine skoro nedelja, da se ne bi ustanovila na naši vasi kmetska sokolska četa, ki bo vzgajala naš narod v pravem jugoslovanskem in državnem duhu. Na teritoriju sokolske župe Ljubljana se je ustanovila v nedeljo 4. t. m. kmetska sokolska četa v Kresnicah pri Litiji. Inicijativo za ustanovitev te sokolske čete so dali naši vrli Litijčani, z starosto bratom dr. Tomo Turatom na čelu.

Že zjutraj so prispeli v Kresnice Litijčani, ki so se korporativno udeležili službe božje, nakar se je pričelo sokolsko zborovanje ob 11. v gostilni pri Vehovcu. Zborovanje je otvoril požrtvovalni **brat Janez Špunt** iz Ljubljane, pozdravil vse zborovalce, med njimi sreskega načelnika iz Litije **g. Podboja** kot vladnega zastopnika in starosto Sokola iz Litije **brata dr. Turata.**

Prvi je nazdravil mladi sokolski četi sreski načelnik g. Podboj, povdarjajoč pomen sokolske čete za Kresnice, nakar je čestital in želel mladi četi obilo uspešnega rela in razmaha starosta brat dr. Turato. Viharni vzkliki Nj. Vel. kralju in starosti Saveza SKJ prestolonasledniku Petru so zaključili oba pomembna pozdravna nagovora.

Prijetem dojem na zborovalce je napravil pozdravni govor podnačelnika domačega gasilnega društva gosp. Dolinarja, povdarjajoč potrebo Sokolstva enako kakor gasilstva za domovino. Obljubil je vso pomoč gasilcev sokolski četi pri njenem delovanju. Ta govor vrlega gasilca g. Dolinarja je izzval obilo navdušenega pritrjevanja. Prosvetar litijskega Sokola brat Vidic je nato imel lepo in izčrpno predavanje o zgodovini Sokolstva, ustanovitelju dr. Tyršu in zmagovitem pohodu sokolske ideje v naši državi.

Kot za začetek uspešnega delovanja mlade sokolske čete, da se čim temeljitejše seznani z osnovnimi pojmi in nauki o Sokolstvu, je podaril brat Bizjak iz Litije zbirko najpotrebnejših sokolskih knjig in brošur.

Ko so še govorili bratje Špunt, dr. Turato in načelnik brat Taufer je bil soglasno izvoljen naslednji odbor, ki nam jamči za čim uspešnejše delovanje: starosta brat Špunt, podstarosta župan brat Tine Kos, tajnica sestra Moharjeva, blagajnik brat inž. Birolla, načelnik brat Kovič, pregledovalca računov brat Hugon Birolla in brat Skribanja. Z vzkliki starosti Saveza SKJ prestolonasledniku Petru je nato zaključil brat starosta lepo uspeli ustanovni zbor mlade sokolske čete.

Iz Dravske banovine

d **Kraljevska banska uprava objavlja**, da so v proračunu za leto 1931/32 v svrho nabave kmetijskih strojev predvidena denarna sredstva že skoro izčrpana. Vsled tega se opozarjajo občine, kmetijske podružnice, strojne zadruge in slične gospodarske korporacije, naj ne vlagajo v svrho subvencij za nabavo kmetijskih strojev nobenih prošenj več, ker se vsled pomanjkanja denarnih sredstev v tem proračunskem letu ne bodo mogle vpoštevati.

d **Kongres hišnih in zemljiških posestnikov.** Kongres in glavna skupščina Glavne zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije bo 10. in 11. oktobra v Zagrebu, obenem s proslavo 20-letnice delovanja društva hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu. Vabimo vse posestnike iz naše banovine, da se vsi udeleže teh važnih zborovanj. Na zborovanju se bo skušalo staviti primerne predloge za ureditev najmnin, kakor tudi raznih avtonomnih doklad in davščin. Dovoljena je znižana železniška vožnja in za prenočišča je preskrbljeno. Legitimacije se dobe v društveni pisarni v Ljubljani, Salendrova 6.

d **Sestanek trgovskih in privatnih nameščencev.** V sredo 7. t. .m ob 20. uri se vrši v prostorih hotela pri »Zamorcu« v Mariboru sestanek trgovskih in privatnih nameščencev z dnevnim redom: 1. Penzijsko zavarovanje za trgovske nameščence; 2. Odpiranje in zapiranje trgovin in delovni čas pomožnega osobja; 3. Raznoterosti. Vabijo se vsi privatni in trgovski nameščenci da se tega važnega stanovskega sestanka v velikem številu udeleže.

Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna **Jos. Reich.** 398-2

d **Dar za stradajoče.** G. dr. Dolšak Franc, načelnik 6. oddelka banske uprave, je poslal v pisarno Rdečega križa 100 Din za stradajoče zaradi suše. Iskrena hvala plemenitemu darovalcu.

d **Gramofonske plošče raznih znamk v največji izbiri** (zaloga preko 20.000) se dobe najceneje pri »Jugošport« r. z. z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva c. 34 (preje Razberger). 1436

d **Vremensko poročilo.** Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 773·9, termometer 8·6, relativna vlaga 89%, tiho, megla. V Mariboru je kazal barometer 773·8, termometer 4·3, relativna vlaga 93%, tiho, jasno. Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 17·3 (7·4), Mariboru 14·4 (3·8), Zagrebu 20·4 (6·8), Beogradu 18·5 (4·2), Sarajevu (2·7), Kumboru (14·2), Splitu (13·5) in Rabu (12·2). V oklepajih označena je najnižja temperatura.

Ljubljana

Torek, 6. oktobra 1931: Brunon. Pravoslavni, 23. septembra: Jovan Krst.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Levstik na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

■ **Ustanovni občni zbor ljubljanske sekcije »Udruženja žena z visokošolsko izobrazbo«** bo jutri ob 20. uri v društveni sobi »Ženskega pokreta«, Šelenburgova ulica 7/II. Drevi ob pol 18. uri bo istotam informativen sestanek. Vabimo vse akademsko izobražene žene. — Pripravljalni odbor.

■ **IV. delavski prosvetni večer »Svobode« in »Zarje«**, ki bo v sredo 8. oktobra t. l. ob 20. v dvorani Delavske zbornice, bo imel na sporedu: Jakl: Beograd—Zagreb—Ljubljana in Petrič: Mornarjeva usoda. Igrala bo godba »Zarja« pod vodstvom kap. g. Dolinarja. G. Drago Žagar in g. Jože Pavlič zapojeta: Benjamin Ipavec: Vabilo; Emil Adamič: Planinec; Franc Gerbič: Pogodba. Gdč. Milena Verbičeva pa Pavčič: Žanjice; Chopin: Žal; Ipavec: Ciganka Marija; Zelenski: Deklič je sanjal. Pri klavirju bosta gg. Marjan Lipovšek in Josip Grbec. O mednarodni športni olimpijadi bo predaval g. C. Štukelj in bo na modernem epidiaskopu pokazal nad 100 fotografskih posnetkov.

■ **Zveza gospodinj** otvori danes svojo posvetovanico v društvenih prostorih na Rimski cesti, kjer bo gospodinjam od 3. do 5. ure na razpolago strokovnjakinja, katera jim bo dajala brezplačna pojasnila v vseh zadevah, ki se tičejo gospodinjstva. Za enkrat imajo dostop v posvetovalnico tudi še neorganizirane gospodinje. Poslovalnica bo poslovala od časa do časa in bo vedno prej objavljeno v listih.

■ **MOTOH kava dnevno sveža!** Kličite telefon 2577! 1470

■ **Pevski zbor Glasbene Matice.** V torek in petek ob 20. važne pevske vaje za ves mešani zbor. Odbor.

■ **Operni orkester Narodnega gledališča v Ljubljani** bo tudi v letošnji koncertni sezoni izvedel vrsto simfoničnih koncertov. Mišljeni so trije veliki simfonični koncerti in dva popularna koncerta z lažjim programom. Za te koncerte je operni orkester pomnožen s člani Orkestralnega društva Glasbene Matice in gojenci državnega konservatorija v Ljubljani. Tako bo te koncerte lahko izvedel združeni orkester s 70 člani. Prvi koncert se vrši v pondeljek 12. t. m. in ga dirigira skladatelj L. M. Škrjanc. Pri koncertu bo sodeloval pijanist Noč. Program obsega dve deli iz svetovne literature: Brahms, Čajkovski; in dve deli iz domače literature: Lajovic, Škerjanc. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

■ **Iz bolnice**, 38-letnega hlapca Jakoba Valentinca iz Žg. Šiške je napadel neznan moški in ga poškodoval na glavi. 49-letna poljska dninarica Ivana Firingerjeva iz Gorič pri Kranju je doma padla po stonjicah in si zlomila levo roko. — 28-letnemu delavcu Angelu Lavrerčiču je na stavbišču na Vodovodni cesti padel tram na levo ramo in mu jo poškodoval. — 39-letni delavec v Bonačevi tovarni v Količevem pri Domžalah Jakob Rode si je pri delu v tovarni zlomil levo roko. — 40-letni krojaški mojster Alojz Štembal, Švabičeva ul. 15, si je nalomil desno roko. — 2-letni sinček hranilničnega tajnika Joško Jelenc je padel z vožička in si poškodoval desno nogo. — 10-letni sin trgovskega pomočnika Ljubomir Kobal iz Most se je učil hoditi po žici. Nesreča je hotela, da je padel z nje in si nalomil desno roko.

■ **Prepovedana igra za denar.** Trgovski zastopnik Alojz Jazbinšek je prijavil policiji, da je sedel v neki gostilni na Jegličevi cesti in da ga je pregovoril neki Franc G., da sta začela igrati »21«. Jazbinšek je v dveh urah zaigral 650 Din, ki jih je spravil G. v svoj žep. Policija je uvedla preiskavo.

■ **Vlom v klet na Rimski cesti.** Neznan tat je vlomil v klet hiše na Rimski c. št. 5 in ukradel na škodo zidarskega mojstra Franceta Kotnika kolo, vredno 800 Din, daje vrečo s 25 kg riža, 3 kg sladkorja v kockah, 2 kg kislih kumaric, 1 malo ročno žago, na dvorišču si je prilastil 3 pare moških nogavic in 2 prazni vreči za otrobe. Skupna škoda znaša 1200 Din.

■ **Neznan goljuf.** Neznan moški, star 20 do 26 let, po rokah poln bradavic, oblečen v rujavo križasto suknjo, je izvabil na zvit način od Jurija Sveteliča na Vodnikovem trgu 100 Din in nato neznanokam izginil.

■ **Tatovi so postali zelo podjetni.** Trgovskemu pomočniku Francu Borku je bilo ukradeno na Kongresnem trgu pred Novakovo trgovino kolo, vredno 2200 Din. Dijaku Francu Mariniču je bila ukradena iz nezaklenjene omare v zavodu na Rakovniku obleka, vredna 800 Din. — Kmetici Mariji Favžlovi je bila ukradena pri neki mesarski stojnici na Vodnikovem trgu denarnica s 775 Din. — Avtoizvoščku Leopoldu Kurentu sta bili vkradeni v Kolodvorski ulici pred kavarno Leon z avtomobila dve flanenasti odeji, vredni 600 Din. — Brezposelnemu hlapcu Alojzu Škandalu so bili ukradeni iz spalne sobe pri Jerici Putrihovi na Dolenjski cesti čevlji in srajca v skupni vrednosti 214 Din.

■ **Tatvine obleke s podstrešja.** Upokojeni uradnik dr. železnice Rudolf Kalan, stanujoč na Žalostni gori pri Preserju, je prijavil policiji, da mu je bila ukradena iz nezaklenjene omare na podstrešju meščanske šole na Prulah, kjer ima kot deložiranec spravljeno pohištvo in obleko, kompletna moška obleka in že zanošen površnik v skupni vrednosti 1600 Din. Tatvine so osumljeni delavci, ki so popravljali streho na šoli

■ **Kaj vse kradejo.** Iz mestnega kopališča na Ljubljanici je neznan tat odnesel oziroma odpilil okoli 6 m žične vrvi, s katero je pritrjen splav kopališča. Policija je uvedla strogo preizkavo.

Celje

* **G. vladni svetnik Lilek častni član Celjskega šahovskega kluba.** Na svoji zadnji seji je Celjski šahovski klub sklenil imenovati za svojega častnega člana svojega soustanovitelja in velezaslužnega historika-znanstvenika gospoda vladnega svet. Emilijana Lileka. Častna diploma, ik mu jo bodo izročili, je delo profesorja risanja g. Josipa Grašerja.

* **Smrtna kosa.** V javni bolnici so 3. t. m. umrli 58letni **Gošnik** Anton, hlapec iz Arje vasi, 82letni **Napotnik** Franc iz Šmartnega ob Paki, 40letna **Trbovšek** Frančiška, dekla iz Luč. V Liscah je 4. t. m. umrl narednik-vodniku g. Fabijančiču sinček **Franc**, star 4 mesece.

* **Planinsko rajanje na Celjski koči** priredijo v nedeljo 11. t. m. celjski planinci.

* **Mestni kino** predvaja te dni stoodstotni zvočni velefilm »Hrepenenje vsake ženske« z Vilmo Banky v glavi vlogi. Zvočna predigra.

* **Izgubljeno in najdeno.** 2. t. m. je bila na Krekovem trgu izgubljena torbica z avstrijskim denarjem ter raznimi fotografijami. — 4. t. m. je bil na poti iz Gaberja do Kapucinske cerkve izgubljen zlat uhan vreden 2000 dinarjev. — 5. t. m. je bil v čakalnici na kolodvoru najden moški dežnik. Dobi se na policiji.

Seja celjske okoliške občine

V soboto se je vršila javna seja okoliškega občinskega odbora. Najprej se je čital zapisnik seje od 14. septembra. Nato je župan g. Mihelčič poročal o izvedbi ljudskega dela. Po vsestranski debati, v kateri so občinski odborniki povdarjali, da je večini prebivalstva okoliške občine plačevanje ljudskega dela v sedanjem težkem položaju nemogoče se je soglasno sklenilo, prositi bansko upravo, naj ukine banovinski kuluk za one, ki ne plačujejo 500 Din direktnih davkov, za vse ostale pa ga naj odloži za nedoločen čas. Tako se je po časopisnih vesteh zgodilo v Trbovljah, v Celju pa bi to bilo še bolj potrebno, ker je v Celju sorazmerno večja brezposelnost kakor v Trbovljah.

Za cestni odsek je poročal g. Strenčan. Živahna debata se je razvila o predlogu, naj se na hribu Sv. Jožefa nad cesto, ki vodi med novimi vilami, sezida škarpa, ker je velika nevarnost, da bi pozimi cesto zasul plaz. Ker bi neki lastnik hiše prispeval polovico k stroškom, bi ti znašali le 4000 Din. Predlog pa je bil zavrnjen, ker je večina stala na stališču, da so druge ceste, n. pr. ona na Stari grad, bolj potrebne popravila. Pač pa se bo uredila cesta, ki vodi s hriba Sv. Jožefa proti Skalni kleti. Nujno zadevo ureditve kanalov pri takozvanem Žimjakovem marofu v Zavodni bo cestni odsek v najkrajšem času rešil. Na cesti na Stari grad se nahajajo ob straneh nevarne bodeče žice. Lastnikom teh zemljišč se bo naložilo, naj takoj odstranijo te žice. Na predlog občinskega odbornika g. Wltavskega se plačevanje občinskega kuluka odloži na nedoločen čas. Ker je mesar na Bregu g. Jesih dobil od mestnega načelstva nalog, da mora plačati mestno užitnino, ker ima veliko strank iz mesta, sklene občinski odbor proti temu postopanju protestirati, v slučaju neuspeha pa bo okoliška občina pobirala užitnino od mestnih mesarjev, ki prodajajo okoličanom. V vprašanju združitve obeh občin bo okoliška občina predlagala mestni, da se naj osnuje odbor, v katerem bodo odborniki obeh občin. Ta odbor se naj posvetuje in rešuje važne skupne zadeve, kakor n. pr. parcelacije, regulacija Savinje, stavbena dela in drugo. Vprašanje mestne občine, kje naj bi stal novi most, se bo rešilo na proračunske seji, na kateri se bo določil tudi prispevek za ta most.

Požar v Čretu pri Celju

V nedeljo zvečer kmalu po osmi uri je začelo goreti pri posestniku Stropniku v Čretu pri Celju. Mestni gasilci so bili komaj ob deveti uri pozvani k požaru ter so v najkrajšem času prispeli na mesto. Ker so jim tam takoj povedali, da voda iz vodnjakov ne bo zadostovala, so napeljali cevi v en in pol kilometra oddaljeno Voglajno. Ker ena brizgalna ne more iz take daljave črpati vode, so morali na sredino napeljanih cevi dati drugo brizgalno. Na kraj požara so še prispeli gasilci iz Teharja in iz Gaberja, tako da se je združenim močem gasilcev posrečilo požar omejiti in obvarovati sosedna poslopja. Veliko gospodarsko poslopje, polno krme in letošnjega pridelka, pa je pogorelo do tal. Škoda je okoli 80.000 dinarjev in le delno krita z zavarovalnino. Požar je bil najbrž podtaknjen. Baje je zažgal neki človek, s katerim je posestnik nekaj ur poprej imel prepir v neki gostilni.

Maribor

m **Poroka.** Preteklo soboto sta bila poročena sodni avskultant dr. Teodor **Tominšek**, sin ravnatelja klasične gimnazije in gospodična Silva **Hiter** iz Ljubljane. Čestitamo!

m **Svila in saharin.** Pri Št. Ilju v Slovenskih goricah so finančni organi v nedeljo prijeli več tihotapcev in zaplenili njihovo vtihotapljeno blago: 1000 m svile in 33 kg saharina.

m **Vozni red za avtobuse na progi Maribor—Št. Ilj.** Od 4. oktobra dalje vozi mestni avtobus na progi Maribor, glavni trg—Št. Ilj, državna meja po tem voznem redu: Ob torkih in sobotah odhod iz Maribora ob 7'40 in 11'40, odhod iz Št. Ilja ob 8'50 in 12'45; ob nedeljah odhod iz Maribora ob 7'40, 11'30 in 18'20, odhod iz Št. Ilja ob 8'50, 12'45 in 19'50; ob sredah odhod iz Maribora ob 18'20, odhod iz Št. Ilja ob 19'50.

Sv. Križ pri Litiji

Blagajniške posle je naposled sprejel novi blagajnik Joško Pavlič, posestnik in občinski svetnik iz Moravč. Uradoval bo ob četrtkih in nedeljah od 8—11 v občinski pisarni.

Mošt prodajajo vinogradniki po 2 Din liter.

Kočevje

Vprizoritev »Treh vaških svetnikov«. V soboto so igrali akademiki Beal-Fernerjevo vaško burko »Trije vaški svetniki«. Zakaj so si izbrali ravno to igro, ki je vrhutega še prestavljena iz nemščine, si težko razlagamo. Predstava je z ozirom na nivo dramatike v Kočevju srednje dobro uspela, ker polomiti jo pri nas itak ni mogoče. Glavna hiba predstave je bila v tem, da igralci niso imeli režiserja, ki bi vse vodil in uravnaval.. Pomanjkanje skrbne režiserjeve roke je bilo opaziti v posameznih scenah, v opremi odra, v kretnjah in maskah. Od igralcev je bila nad splošno višino edinole gdč. Modičeva v vlogi Fani, ostali so se potrudili po svojih zmožnostih, ki jih pa z ozirom na okolnosti niso mogli razviti. Akademiki so si s to predstavo precej pokvarili vtis, ki so ga napravili z lepo vprizoritvijo »Verige«. Publika je napolnila dvorano in se je dobro zabavala.

Smrt mladega dijaka. Te dni je umrl v Hrvatskem Zagorju g. Marijan **Pukliak**, starejši sin tukajšnjega veletrgovca z vinom. Imel je šele okrog 18 let in je bil dijak trgovske akademije, ki je pa zadnje čase radi bolezni ni več obiskoval. Bil je močan fant, toda zavratna bolezen ga je po daljšem trajanju spravila v grob. Težko prizadeti rodbini naše sožalje!

Odhodnica. O odhodu g. sreskega podnačelnika drja. T. Čuša smo že poročali. Tudi njegovi gospe soprogi so priredili posebno odhodnico, in sicer kot odbornici Kola jugoslovanskih sester. Odhodnica je izzvenela v prisrčno prijateljstvo in priznanje gospe dr. Čušovi za njeno delo na humanitarnem polju.

Zastrupljenja z gobami. Takoj po deževnem vremenu so začeli meščani in okoliški kmetje v velike mštevilu stikati za gobami, ki jih pa letos ni bilo ravno veliko. Kljub temu sta se dva meščana vsled nepazljivosti zastrupila, kar bi bil eden od njih skoro plačal z življenjem. Posegajte pridneje po naši obilni strokovni literaturi o gobah!

Združitev cestnih odborov. Te dni se je izvršila likvidacija ribniškega cestnega odbora, ki je sedaj združen s kočevskem. S tem je dokončno rešeno vorašanje, ki je bilo že delj časa na dnevnem redu.

Delegat na kongresu dobrovoljcev. Iz Kočevja je odpotoval na svečanosti dobrovoljcev Male antante znani dobrovoljski bojevnik g. prof. Ignacij Voštar.

Goethejeva proslava. Kočevski Nemci že sedaj razmišljajo o proslavi stoletnice Goethejeve smrti, kar je lep dokaz njihovega interesa za lastno kulturo. Kaj pa Levstik in kočevski Slovenci?

Pojasnilo. Kakor je dognala preiskava, zadnjič pri cerkovniku Handlerju ni šlo za vlom, temveč za ljubavne dogodivščine. Toliko dodatno k našemu poročilu

Dr. Jerala Franc †

Neizprosna smrt je danes dopoldne zopet globoko posegla v škofjeloške vrste kremenitih, vseskozi značajnih mož in prvoboriteljev za svobodo in napredek jugoslovanskega rodu. V svoji hiši na Poljanski cesti je po dolgotrajnem trpljenju izdihnil g. dr. Jerala Franc, ki mu je težka bolezen v najlepši moški dobi 54 let prekinila plodonosno delovanje za narod in dobrobit celote.

Dr. Jerala Franc je bil rojen v Mavčičah pri Smledniku in se je po šolanju v Kranju, Ljubljani in na Dunaju posvetil advokaturi. Koncipientsko službo je imel lepo vrsto let pri poznanem ljubljanskem odvetniku dr. Pircu, nakar se je pokojnik ob pričetku svetovne vojne preselil v Škofjo Loko, kjer je otvoril svojo lastno odvetniško pisarno, ki jo je sam upravljal prav do poslednjega časa.

Blagi pokojnik je bil od mladih nog odločno naprednega mišljenja in kot takega so ga napredni Škofjeločani izvolili v škofjeloški mestni občinski svet, kjer je prav uspešno deloval za koristi vseh občanov. Prvi povojni čas je postavil dr. Jeralo za gerenta škofjeloške občine. V razrvanih, neurejenih in razbrzdanih časih je bilo to mesto težko in odgovornosti polno. Pokojnik se je izkazal veščega voditelja in bo kronika mestne občine ohranila svojega gerenta v najlepšem spominu. Kljub svojemu svetovnemu nazoru pa je znal pokojnik delovati za koristi vseh, popolnoma nepristransko in pravično. Razumljivo, da je bil dr. Jerala član malone vseh škofjeloških kulturnih in nacionalnih društev, ki bodo vnetega sodelavca močno pogrešala, Slovensko planinsko društvo izgublja predsednika, Sokol svojega dolgoletnega člana in več let odbornika, gasilci svojega dobrotnika, Olepševalno društvo svojega podpiratelja, vsi pa blago dušo, ki ni nikoli storila komu kaj žalega.

Živo se je zanimal dr. Jerala za vsa vprašanja ljubljene domovine — kako tudi ne, saj je bil nepozabni pokojnik izrazit, železno dosleden in nekolebljiv Jugoslovan, značaj da malo takih. Z njegovo smrtjo nastaja v Škofji Loki težka vrzel...

Možu dela, neustrašenemu borcu za narodove ideale in kremenitemu sorojaku bodi ohranjen časten spomin, prizadetim naše globoko sožalje!

Trbovlje

Prvenstvena nogometna tekma. V nedeljo 4. t. m. ob 16. uri se je vršila na novem igrišču SKP Amaterja važna prvenstvena tekma med prvakom trboveljskega nogometnega okrožja SK Trbovlje in med SK Amaterjem. Početni udarec ima SK Trbovlje. SK Amater preide takoj v rahlo premoč in v 7 minuti zabije Pisanski Franc gol. V 25 minuti nastane pred golom SKP Amaterja szrumage in Šorli napravi avtogol. SKTrbovelje preide nato v rahlo premoč in zastrelja nekaj jako zrelih šans. V 35 minuti napravi Jordan po lepi kombinaciji drugi gol. Kmalu nato polčas 2:1 za Amaterja. V drugem polčasu je spočetka vodilo SK Trbovlje v rahli premoči do 30 minut. V 35 minuti zabije Rems 3. gol in odslej naprej je imel v rokah igro SK Amater. Končni rezultat 3:1 za KS Amaterja, ki je s tem postavil rezultat ter prišel na prvo mesto jesenskega prvenstvenega tekmovanja v trboveljskem okrožju. SK Amater vodi z 8 točkami, a SK Hrastnik je na drugem mestu. Tekma je bila jako zanimiva, tempo oster, igra fair in dobro obiskana. Tekmi je prisostvoval tudi predsednik Ljubljanskega nogometnega podsaveza g. Ribař, ki se je o njej poteku jako laskavo izrazil. V Hrastniku pa se je vršila borba med trboveljskim klubom SK Dobrna in hrastniškim SK Hrastnikom, ki je izpadla s 4:2 s porazom prvega.

Predstavam slovenskih akrobatov prisostvujejo ogromne tisočglave množice prebivalstva, ki se navdušujejo za bravourne atrakcije na žici. Ves ogromne prostor od trgovine gosp. Dežmana preko prehoda med obema naselbinama na Njivi do Trboveljščice je pri vsaki večerni predstavi poln mladine in odraslih. Tudi človeku najbolj mirnih živcev zastane sapa, ko vidi te vratolomne produkcije, ki so rezultat dolgotrajne in z železno vztrajnostjo izvajane vežbe naših domačih akrobatov, katerim moramo k njihovim sijajnim produkcijam tudi mi čestitati.

Agitirajte za »Jugoslovana«!

O potrebi ustanovitve urada za varnost rudarjev

Pogoste nesreče, ki se dogode našim rudarjem pri delu v podzemeljskih rovih in drugih rudniških napravah, so dale nekaterim strokovnim rudarskim činiteljem povod, da so pričeli v javnosti naglašati potrebo po ustanovitvi urada za varnost naših rudarjev, po vzoru v nemških rudnikih, kjer obstojajo izvrstno organizirani uradi za varnost v rudnikih. Nobenega dvoma ni, da je varnost pri rudarskem delu prvi pogoj napredka vsakega rudarskega podjetja in rudarstva v obče. Dokler niso do največje mere izpolnjeni pogoji varnosti, tako dolgo rudarsko delo ne more nuditi onih rezultatov, kakor se sicer pričakujejo.

Ni potreba posebej naglašati vso ogromno važnost varnosti v rudnikih tako za delodajalca kakor tudi za delavca. V interesu obeh je, da je varnost čimvečja in popolnejša ter da je vse pripravljeno za vse nezgode in nesreče.

Doslej se je v tem pogledu še prav malo storilo. Razen državnega nadzorstva in predpisov ter inšpekcije rudarskih oblasti, se s strani delodajalcev pa tudi s strani delavcev ni ničesar podvzelo. Jasno je, da za varnost rudarjev in njihovega dela v rudnikih ne zadostujejo samo predpisi, marveč je treba nekaj več storiti, da se očuva varnost pri delu naših rudarjev.

Treba naglasiti in predočiti, kako učinkovite so bile tozadevne reforme v nemških rudnikih. V letu 1930 je padlo število nesreč v nemških rudnikih napram letu 1913 za polovico, kajti pred vojno je odpadla na vsakih 100.000 ton produciranega premoga ena smrtna nesreča rudarja, dočim odpade danes že na 200.000 ton samo ena nesreča. — Kolike važnosti je, da se mora rudarski delavec sam zavedati odgovornosti za delo, se vidi iz dejstva, da je ¾ nesreč povzročenih po lastni neprevidnosti, ali pa zaradi nezadostnega poznavanja dela svoje stroke, pa tudi zaradi fizične slabosti in utrujenosti. Zato so rudarske oblasti kakor tudi delodajalci v Nemčiji smatrali za največje garancije varnosti pri delu, če poklanjajo čim več pažnje strokovnemu in tehničnemu pouku rudarjev, da se na ta način seznanijo z vsemi nevarnostmi, in event. nesrečami, ki bi se jim utegnile dogoditi pri delu in katerim se lahko izognejo.

Razne tehnične izpopolnitve so sicer zmanjšale nesreče pri delu v rudnikih, toda na drugi strani pa je zopet mogočen razvoj strojnih mehanizacij povečal absolutno število nesreč, ki izhajajo od dela pri strojih. Tudi tukaj se je pokazala nujna potreba, da se rudarsko delo strokovno poučuje v rokovanju strojev, da se s tem onemogočijo številne nesreče pri delu.

Zato je tudi pri nas nujno potrebno, da se s skupno inicijativo vseh poklicanih: države, Bratovskih skladnic, delavcev in delodajalcev ustanovi urad, ki bi se bavil edinole z vprašanji varnosti v rudnikih:

Naloga takega urada za rudarsko varnost bi bila:

1. da se proučujejo vse mere varnosti, pod vzete v inozemstvu, da se vidi, v koliko bi se dale tudi pri nas uvesti;

2. da se poiščejo nove vanostne mere in metode, ki bi odgovarjale našim prilikam;

3. da se preišče vsaka nesreča v rudnikih in da se ugotovi ter objavi njene vzroke, da bi se v bodoče preprečile slične nesreče;

4. da se dajejo navodila in smernice nadzorni rudarski oblasti zaradi predpisovanja službenega fonda in ostalih uredb — v koliko se tičejo varnosti v rudnikih;

5. da se potom publikacij, filmov in predavanj vpozna zainteresirane s merami in načini preprečevanja nesrečnih slučajev;

6. da bo svetovalni organ države in Bratovskih skladnic.

Ta urad bi morali vzdrževati vsi prizadeti, in sicer deloma država, Bratovske skladnice, pa tudi delodajalci in event. tudi delavci. Zadnji bi plačali poleg dosedanjih prispevkov le malenkosten dodatek za ta urad.

Delo tega urada bi bilo brezdvoma velike važnosti in koristi celokupnega jugoslovanskega rudarstva in ni nobenega dvoma, da se bo prav kmalu zmanjšalo število nesreč — s tem pa tudi pojačalo finančno stanje Bratovskih skladnic.

Primer nemškega urada za rudarsko varnost in v zvezi z njim čedalje manjše število nesreč v nemškem rudarstvu — nam daje najboljše nade ter nas sili, da čimpreje ustanovimo jugoslovanski urad za varnost v rudnikih.

Naše rudarsko delavstvo, v čigar največjem interesu je ustanovitev urada za njegovo telesno, odnosno življensko varnost, se zaveda, da mu bo to in vse enake socijalne pridobitve mogoče doseči le, če bo tesno združeno z vsemi ostalimi sloji in stanovi jugoslovanskega naroda šlo 8. novembra t. l. na volitve, ter se enodušno izreklo za idejo jugoslovanskega narodnega in državnega edinstva ter s tem pomagalo utrditi temelje naše velike in mogočne Jugoslavije, v kateri bo prej ali slej našemu delovnemu narodu zasijala lepša in boljša bodočnost.

Bik mu je razparal trebuh

Kresnice, 4. oktobra.

V Zapodju je posestnik Kokalj hotel svojega bika, katerega ima za pleme — prikleniti k jaslim. Ko se je pa biku približal, se je bik, katerega so komaj spravili v hlev, zaletel z vso silo v gospodarja in ga nabodel. Zasadil mu je rogovje v trebuh, katerega je tako razparal, da ga ni bilo moči prepeljati k zdravniku. Poklicali so litijskega zdravnika dr. Ukmarja, kateri je sredi noči nemudoma prispel in smrtno ranjenemu nudil najnujnejšo pomoč s tem, da mu je izpral rane in zašil. Težko prizadeti družini je ta nezgoda tem hujša, ker je gospodar vojni invalid in posebno sedaj, ko je še toliko poljskega dela, ostala brez moške moči. Z nesrečnim Kokaljem pa sočustvuje vsa soseska, želeč mu, da čim prej ozdravi.

Požigalec z grozilnim pismom

Sv. Križ pri Litiji, 4. oktobra.

Zloben požigalec je zažgal v petek gospodarsko poslopje znani živinorejki montafonskih volov Mini Vdovčevi, p. d. Teranovi.

Mina je našla na oknu, potem ko je izbruhnil požar, pismo, v katerem ji zločinec grozi, da se bo čez leto dni vrnil in ji požgal še ostalo.

Ljudje sumijo, da je zloben požigalec član zloglasne bivše Jakopinove in Pimprove garde. Vdovčeva trpi nad 35.000 Din škode. Orožniki zločinca pridno iščejo.

Trebnje

Komunalne zadeve občine Trebnje. Po odloku ministrskega predsedstva in po nalogu banske uprave je občini naročeno, naj k vlogi o najvažnejših potrebah te občine, ki jo je predložil g. Josip Župančič predsedniku vlade, stavi konkretne predloge, o načinu in višini podpore, ki jo občina želi. O zadevi smo že razpravljali na tem mestu in je občina sprejela glede na obširno poročilo »Jugoslovana« več predlogov posebno o elektrifikaciji. Županstvo si je vloge in predloge načelno osvojilo. Ta teden bo sklican informativen sestanek vseh pridobitnih tukajšnjih krogov in vseh sosednjih občin in pa strokovnjakov, ki naj bi razpravljali o nameravani elektrifikaciji vsega sodnega okraja Trebnje, ne pa samo občine Trebnje. Osnoval se bo poseben odbor, kateremu bo poverjeno, da zadevo prouči in predloži tozadevni predlog županstvu, ki bo o tem potem dokončno odločilo. Ljudstvo je prva poročila prejelo z velikim zadovoljstvom in le želi, da bi se elektrifikacija naše ožje Dolenjske čim bolj pospešila.

Lahkoatletske tekme. Župnih lahkoatletskih tekem sta se udeležila od našega društva br. Bužga Rudolf in br. Srpan Nande kot posameznika. Dosegla sta lep uspeh posebno v lahkoatletskih panogah.

Sprememba telovadnega urnika. Vse članstvo in pa vodniki vseh oddelkov se opozarjajo na spremenjen zimski urnik telovadbe, katerega naj se strogo drže. Člani TO pa naj se udeležujejo prednjaških ur vsak ponedeljek v društveni telovadnici, sicer ne bodo smeli k župnim izpitom.

Sprememba v načelstvu društva. Po odstopitvi sestre načelnice Cilke Zupančičeve je prednjaški zbor imenoval na njeno mesto sestro Poldo Bukovec.

Otvoritev kavarne »Viadukt« v Ljubljani

V novi Kregarjevi hiši na Šmartinski cesti je ga. Fani **Fegic** otvorila kavarno »Viadukt«, s katero je svetokrižka okolica mnogo pridobila na svoji privlačnosti. Kavarna je, kar se tiče opreme, najmodernejša v Ljubljani. Kar je pa največ vredno, je to, da je vsa oprema delo domačih tvrdk.

Okna, ki se odpirajo v navpični smeri, je izvršila tvrdka Šenica, stole in mize Remic in Co., tapetniška dela tvrdka Sitar, plinska mestna plinarna. Električne luči je dobavila tvrdka Slavko Kolar, razno posodje tvrdka Agnola in Čehostaklo. Plošče na mizah so iz posebne porcelanske mase, delo tvrdke Kristal. Vsa ta dela so tvrdkam v čast! Ko je komisija kavarno kolavdirala, je s presenečenjem ugotovila, da je kavarna opremljena daleč nad vsakim pričakovanjem.

V kavarni sta montirana dva izvrstna radijska zvočnika. Kavarna bo imela najbrže tudi lepo klubsko sobo.

Kavarniško osobje je prvovrstno. Plačilni je g. Viktor Jančar, dolgoletni natakar v kavarni Union.

Izbira časopisja je velika. Kavarna ima tudi »Jugoslovana«. V kratkem dobi podjetje tudi biljard.

Kavarna ima veliko bodočnost, ker se gradi v bližini carinarnica in se svetokrižki okraj stalno zazidava. Podjetje obljublja solidno postrežbo, poleg vseh mogočih kavarniških dobrin se bo točilo tudi prvovrstno vino po solidnih cenah in dvojno marčno pivo.

Kako željena je bila kavarna, se je pokazalo že včeraj, na dan otvoritve, in danes. Želimo, da bi imela kavarna vedno dovolj gostov in da bi bila poplačana podjetnost de. Fegičeve.

Mrtev po prepiti noči

Ljubljana, 5. oktobra.

Davi so našli v Obrijah pri Mostah blizu hiše posestnika Zajca mrtvega 24-letnega Valentina Zajca, posestnikovega sina.

Ko je policijska stražnica v Mostah zvedela za čudno najdbo, je takoj obvestila o njej policijsko upravo. Komisija, obstoječa iz zdravnika dr. Lapajneta in dežurnega uradnika Podobnika, je preiskala mrliča in ugotovila, da je Zajca najbrže zadela kap.

Pokojnikov brat Stanko je, zaslišan, izpovedal, da sta bila z bratom in posestnikovim sinom Francetom Smerajcem na vinski trgatvi v neki gostilni v Obrijah. Tam so se, ko jim je stopilo vino v glavo, tudi stepli. Okoli 1. ponoči sta brata Zajc v družbi s Smerajcem odšla proti domu. Že blizu doma pa je Valentin začel kričati, da še ne gre spat. Zato sta ga s Smerajcem zapustila in sama odkorakala naprej.

Policija je zaslišala še Smerajca in nekatere druge priče in je ugotovila, da sta se brata Zajc tik pred domom stepla in se tako hudo obdelovala, da sta padla na tla. Če je smrt nastopila radi davljenja ali radi poškodbe, ki jo je dobil Valentin Zajc pri vinski trgatvi, kjer so se stepli, pa bo ugotovila obdukcija njegovega trupla.

Hrastnik

Nedeljska tombola je privabila v Narodni dom jako mnogo ljudstva. Prvi dobitek 3000 Din je dobil upokojenec Tramte, kolo gdč. Potratova iz Čeč, otroško kolo g. Jager iz Trbovelj, otomano gdč. Krežetova itd.

Na dolskem pokopališču je bila pokopana v nedeljo popoldne žena slovenjebistriškega zdravnika g. dr. Marciusa. Ta je živel pred vojno dolga leta v Hrastniku ter je bil izredno cenjen zdravnik. Ob prevratku je zapustil našo dolino in se naselil v Slovenski Bistrici. Gospa je umrla v mariborski bolnici, odkoder je bila prepeljana v Rimske toplice, a od tam se je vršil pogreb na Dol. Blag ji spomin, žalujočim sožalje!

Kamnik

Nedeljski nogomet. V nedeljo so Kamničani odigrali prijateljsko tekmo s SK »Virtuosom« iz Duplice. Igra je ostala z rezultatom 3:3 neodločena. Kamničani so nastopili v oslabljenim moštvom in ni mnogo manjkalo, da niso zapustili igrišča poraženi. V predtekmi je rezerva Kamnika zmagala nad rezervo Virtusa z 2:0.

»Takšna je prava«

V nedeljo smo v teh kratkih dneh, kar se je dramska sezona otvorila, videti že četrto premijero — veseloigro I. Hirschfelda »Takšna je prava« v režiji prof. Šesta. Človek ne more biti skoraj nikoli bolj vesel, kakor kadar gre gledat veseloigro v teater in mu nazadnje ni treba biti razočaran: lepe, svetle komedije so mnogo bolj redek dar božji kakor pa lepe tragedije in drame — ljudje so namreč pripravljeni, smejati se tudi na slab, oduren dovtip, dočim jih lahko zgrabi za dušo samo globoka, resnično pretresljiva drama, in tako si pisci komedij pogostem ne prizadenejo mnogo truda in dajejo iz rok reči, ki ne morejo obveljati pred resnejšo sodbo, ki pa nazadnje vendarle gredo čez svet in se publike ob njih ne nehajo smejati od srca. Da, nikjer ni kič tako zmagovit kakor v komedijah — in zato je človek zmirom trikrat vesel, kadar pride v teater k veseloigri in se z odra potem v resnici razlega in kreše zdravi, svetli, kristalni smeh.

Takšna dobra komedija je tale Hirschfeldova trodejanka. Svet njene zgodbe res ni ne velik ne življensko hudo pereč in njena dramatična fabula o dveh ljubavnih parih, ki se nazadnje po vseh zmešnjavah srečno najdeta, ni niti malo nova. Toda Hirschfeld ima vendarle blagoslovljeno roko, njegova komedija ga odkriva kot zanimivega, duhovitega pisatelja, ki mu je narava podelila prav ta redki dar: on ima dušo odprto za smeh, vse, česar se dotakne, se zamaje toliko, da pride na dan njegova vesela plat, vsaka misel in vsaka beseda je igra pri njem, iz vsega žari en sam nagel, površen solnčni optimizem. Ta njegov zavidanja vredni humor je najzgovornejši porok za njegovo čisto, neskaljeno notranje zdravje in v zahvalo za dovtip mu človek rade volje oprosti, da se zgodba njegove komedije zdaj pa zdaj zaziblje čisto nad prepadom banalnosti. In pri vsem tem je pisateljev namen čisto resen in dober: pograjati hoče še enkrat tisto vsemu svetu znano zaljubljenost mater v njihove hčerke edinke, predvsem pa hoče osmešiti tisto noro, obupno brezdušnost, v katero se dandanes potapljajo dekleta velikega sveta, tisto bolestno, moderno deformiranje dekliškega življenja po modi, sportu in flirtu, ki je menda eno najbolj vnebovpijočih znamenj, pod katerimi nekje daleč v Evropi zahaja in propada stari svet. Nekje daleč v Evropi, pravim — vsa zgodba komedije je tako živo zajeta iz velikega, nam neznanega sveta, da se nje presaditev v naš mali, še od vsega hudega pozabljeni slovenski ambijent človek kar ne more ogreti.

Delo je naše občinstvo razgibalo in ogrelo — brez dvoma smo dobili komad, ki bo na odru ostal in ki bo lahko še dolgo dajal vsakemu svoje: srcu, kar je njegovega, in blagajni, kar je njenega. Režija je spretno izluščila vse, kar je v njem, in stvar teče v živem, veselem tempu, da bi človek najrajši dajal duška sredi vseh teh posrečenih, smeha polnih scen. Gdč. **Kukčeva**, ki je igrala malo Helo, je presenetila s svojim pogumnim nastopom in igro; človek bi si želel, da bi bila ta naša najmlajša igralka že večkrat in postopoma imela priliko, da se uvede — potem bi bila lahko tudi odrska resonanca njenega govora že bolj čista in polna. Ga. **Nablocka** je bila lepa, dobra, mirna, napol resignirana, napol pa še na mnogo vsega pripravljena mlada vdova, ki z nekim čudovitim materinskim razumevanjem in s tisto večno žensko samozaljubljenostjo obenem s svojo hčerko izmenjuje ženina. In obadva ženina: **Daneš** (Peter Janša), ki niti v svojih sivih letih ne zbere toliko poguma, da bi izpovedal besedo, ki ga je že za fantovskih dni pekla na dnu srca, in pa **Železnik** (Albert Bergant), ta zdravi od vrha do tal moderni fant, ki ima en sam vroč namen: da bi svojemu dekletu izbil njeno modernost iz glave, da bi jo napravil, kakršne so bile žene od nekdaj — obadva ženina, potem pa stara, dobra teta Ljubica (ga. **Medvedova**), ki ji niti v ostareli samoti ni maral ugasniti prav zadnji plamenček na dnu srca — vsi so lepo in moško pomagali nositi veselo, toplo, vseh majhnih obupov in nesreč in vsega velikega zmagoslavja polno igro. — Kuharica gdč. **Slavčeve** pa je s svojim dialektom ostala glas vpijočega v puščavi: idrijščina ni mogla najti nobene harmonije z mondenim svetom, v katerem se komedija godi. Gdč. Slavčevo bi človek rajši videl, da bi kdaj alternirala z gdč. Kukčevo: komedija bo gotovo doživela v občinstvu toliko odziva, da bi bila takšna izpremenba zanimanju samo v korist.

Občinstvo se je zabavalo od srca. Gdč. Kukčeva, ga. Nablocka in Daneš so prejeli cvetje.

Fri.

Šport

ZA PODSAVEZNO PRVENSTVO.

Višek zanimanja za nogometni sport je bil dosežen v nedeljo pri sprejemu ljubljanskih rivalov Ilirija - Primorje. Tekmi je prisostvovalo kakih 1500 ljubiteljev nogometa. Ilirija je s pičlo zmago 1 : 0 (1 : 0) odpravila Primorje. Še ta edini gol, ki ga je dosegla Ilirija, je bil dosežen le radi šibke obrambe.

V Celju je ISSK Maribor premagal Atletike s 4 : 1 (3 : 0). S to zmago so si Mariborčani osvojili prvo mesto v dosedanji situaciji, ki je sledeča:

Maribor	4	3	1	0	16 : 7	7
Ilirija	4	3	0	1	8 : 8	6
Primorje	4	2	1	1	9 : 4	5
Svoboda	3	0	2	1	5 : 7	2
Železničarji	3	0	1	2	2 : 5	1
Atletiki	4	0	1	3	5 : 14	1

BOLGARIJA : JUGOSLAVIJA.
3 : 2 (0 : 2).

Naša reprezentanca na sofijski balkanijadi je doživela drug poraz. V prvem polčasu so naši vodili 0 : 2, v drugem pa so popolnoma popustili. Razumljivo, da je tudi občinstvo bilo povsem na strani domačinov.

HAZENA.

TKA Atena : SK Celje 15 : 0 (7 : 0).

Na igrišču Atene v Ljubljani se je odigrala v nedeljo hazenska prvenstvena tekma med družino Atena in Celje. Atena je, kakor je bilo pričakovati, gladko porazila svojo nasprotnico. Celjanke so na žalost od lanskega leta samo nazadovale.

Prva etapa gospodarske fronte

Gospodarski patrijotizem

Popolno izlečenje gospodarskega nesoglasja se **doseže v danih razmerah v prvi vrsti z uravnovešenjem državnega proračuna in z ugodno trgovinsko bilanco, ki je sestavni del plačilne bilance.** Državni proračun je z ukrepi naše vlade predvidoma v ravnotežju. Tudi trgovinska bilanca ne izkazuje posebne pasivnosti. Vendar je baš pri tem poslednjem gospodarskem činitelju potrebna danes izredna previdnost.

V nedeljo so se sestali v Beogradu zastopniki našega javnega življenja, da vpostavijo in utrdijo gospodarsko fronto, ki ima namen, da energično izloči vse one zločinske parasite in okrepi ponovno ono zaupanje v gospodarskem življenju naše države, ki so ga gotovi ljudje omajali.

Generalni direktor Poštne hranilnice dr. Nedeljković, ki je po svoji avtoriteti in gospodarski sposobnosti duhovni vodja obrambene linije, je v nedeljo povedal to le: Kakor vidite, je povsod nastal nemir. **Tisti, ki je bil izdajalec, je plačal z glavo. Danes nimate niti ene valute, ki bi bila sigurna, dinar je danes skoro najbolj učvrščen. Dinarju ne preti nobena nevarnost.**

Predsednik manufakturnega trgovskega udruženja Aca Dinić je izjavil: Ob času največjega navala na Hipotekarno banko, takrat, ko je bil ves hodnik prepoln, takrat ko so na tem hodniku padali v nezavest, je prišel neki človek, ki je stopil na mizo in zaklical občinstvu: **»Čemu rušite državo?«** Po teh besedah se je našlo 80 oseb, ki so hoteli dvigniti denar, pa so se vrnili iz poslopja in rešili položaj.

Gospodarska fronta se širi in krepi, prva njena etapa naj bo okrepitev gospodarskega patrijotizma.

Mi smo o tem že mnogokrat spregovorili v našem listu. **Prišel je čas, ko je nujno, da se ta patrijotizem tudi realizira. Naša trgovinska bilanca mora postati zopet aktivna.** Aktivnost nam je danes bolj potrebna kot kdaj poprej. Aktivnost naše trgovinske bilance bo doprinesla, da se avtomatično uravnovesi vse naše gospodarsko življenje.

Kako bomo to dosegli?

Tako kakor druge evropske države. Majhen poskus se je na tem polju izvršil pred meseci v Zagrebu z organizacijo takozvanega **»jugoslovanskega tedna«.** Zamisel je bila zelo posrečena, manjkala pa je potrebna organizacija. Tako permanentno organizacijo pa si **moramo ustvariti.**

Kaj so storili drugi narodi?

Anglija, ta največji svetovni dobavitelj, je za okrepitev notranjega tržišča in ustvaritev gospodarskega patrijotizma ustanovila l. 1926. družbo **»Empire Marketing Board«,** ki uživa visoke državne subvencije. Družba ima namen propagirati potrošnjo angleškega blaga v mejah angleškega imperija. Že kmalu po ustanovitvi te družbe se je ustanovila druga organizacija potrošnikov, ki si je nadela nalogo, da vsi njeni člani uporabljajo v zadovolitev svojih potrebščin izključno domače proizvode. Družba, ki nosi naslov: **»Leagne of Empire Houswifes«,** obvezuje svoje člane, ki štejejo več stotisoč oseb, da konsumirajo samo angleške tekstilije, samo kanadsko moko, samo indijski čaj itd.

Tudi **Francija** je že v medvojni dobi dobila svojo **»Union nationale intersyndicale des marques Collective«,** okrajšano tudi **»Uni-France«.** Ta družba, ki deluje z izvanredno agilnostjo, je preprečila dovoz raznih inozemskih produktov. Njena največja zasluga pa je, da Francozi tako malo izdajajo za letovišča in zabavna potovanja po inozemstvu. Z njeno propagando je Francija tako visoko dvignila svojo plačilno bilanco. Brez posebne drznosti lahko trdimo, da so one milijarde, ki jih ima v zalogi francoska Narodna banka in ki povzročajo danes toliko prahu, v veliki meri zasluga te organizacije.

Tudi naša soseda **Avstrija** je na tem polju dosegla prav zavidljive uspehe. **»Die österreichische Woche«** je močna organizacija, ki je za 38 gospodarskih branš izdala 670.000 propagandnih letakov, napravila večje število propagandnih filmov, ki jih je posetilo nad pol milijona obiskovalcev. Priredila je okrog 120 predavanj in dosegla, da se je uvoz nekaterih proizvodov povsem ustavil. Na velikopotezno akcijo se ta organizacija pripravlja posebno v zadnjih tednih, saj se zaveda, kako velik vpliv ima njeno delovanje na gospodarsko življenje države.

Nizozemska, ki je brez dvoma gospodarsko močna država, je ustanovila svojo: **»Niederlandsch Fabrikaate«,** družbo, ki ima slične namene. Ta institucija pa je napravila še korak dalje in označila vse nizozemske proizvode, ki služijo dnevni uporabi s posebnimi znaki: **»Kontrollmarke Verein Niederlandsch Fabrikaate«.** S tem je preprečila, da bi se vtihotapili tuji proizvodi na domača tržišča pod nacijonalno označko.

Fašistovska **Italija** je s pomočjo vsedržavne avtoritete uvedla nekak prisiljen odjem domačih proizvodov. Spominjamo samo na brezštevilne plakate italijanskih izložb: »Preferite prodotti nazionali« (Dajajte prednost domačim proizvodom). Žitna bitka mussolinjanske koncepcije je imela isti smisel in nekaterih uspehov te akcije gotovo ni podcenjevati. Isti namen imajo razni dnevi kruha, posebno pa tedni grozdja.

Kaj pa mi?

Ali naj tudi v bodoče dovoljujemo, da se v našo državo uvaža za 70 milijonov povrtnine, ko s to povrtnino tako po kakovosti, kakor tudi s predčasno dozorelostjo uspešno konkuriramo baš z onimi državami, iz katerih to blago uvažamo? Ali naj še nadalje dopuščamo, da se k nam uvaža sadje pod tujo označko in varljivim pakovanjem, ki smo ga par mesecev poprej sami izvozili? Ali je res potrebno, da uvažamo tuje sirarske in mlečne izdelke, ko imamo svojih v izobilju na razpolago enake ali celo boljše kvalitete? Ali naj tudi nadalje še uvažamo tuje sardine, ko je pri nas tucat tovarn nezaposlenih? Takih vprašanj imamo na stotine. Zato **organizirajmo prvenstveno prodajo domačih izdelkov!** Tudi pri nas morajo napisi »Tu se prodaja samo domače blago«, »Kupuj v prvi vrsti domače izdelke« itd., itd. v izložbena okna. Vsi oni »Made in Germania«, »in Austria« itd. morajo izginiti za vse one proizvode, ki jih izdelujemo doma. V nas same pa mora gospodarski patrijotizem, to se pravi ponos, da trošim domače blago, saj vršim pri tem odlično domovinsko dolžnost.

Organizacija je nujna, naši gospodarski krogi naj jo izvedejo z vso potrebno preciznostjo. S takim činom bodo najlepše pokazali, da se zavedajo svojih državljanskih in končno tudi gospodarskih dolžnosti.

Dunajski sadni trg preteklega tedna

Dunaj, 5. oktobra.

Po deževnem prejšnjem tednu je nastopilo lepo vreme, tako da so v naših češpljevih krajih hoteli nadoknaditi zamude prejšnjih dni. Silno mnogo češpelj je prišlo vsak dan na Dunaj. Pa tudi bolgarske češplje so že tu v velikem številu. So prav lepe, debele in vedno ceneje v nakupu, zato delajo našim veliko konkurenco. Kakor hitro pa dunajski in okoličanski prekupci zaslutijo, da je nekaj več blaga, začne nesramna licitacija navzdol. Tako so cene ta teden padle od 60 do 70 grošev preteklega tedna na 32 do 38 grošev. Toda v Jugoslaviji so cene poskočile vsled dobrih cen preteklega tedna. Iz Beograda poročajo uradno, da so cene tam skočile do 260 para, torej približno toliko, kolikor se je moglo na Dunaju za nje dobiti. Troškov pa je okroglo 15 grošev na kilo. Zdaj pa računajte, kako so naši izvozniki udarjeni. Krivi so sami. Kaj pa treba ob najmanjši dobri konjunkturi v tujini dreti s cenami navzgor?

Prvo smederevsko grozdje je prišlo ta teden na dunajski trg. Ker so se konsumenti že naveličali madjarskega, ki se je prodajalo do 45 grošev kilo, torej komaj za troške (madjarski producenti so zadovoljni s 5 groši za kilo!), je bil položaj za smederevsko jako ugoden. In res se je prodajalo po 95 do 85 grošev, tako da bi ostalo izvozniku nad 4 dinarje. Ali takoj drugi dan je bilo tu grozdje od smederevskega veletržca, ki je na beogr. razstavi prejel pred nekaj dnevi prvo nagrado, — in to lepo njegovo grozdje je šlo takoj od početka do 15 grošev ceneje. Ni bilo nikakega opravičenja za tako nesramno znižanje cene v enem samem dnevu, ali neumnost in menda tudi brezvestnost ljudi, ki jim je ta Srb padel v roke, je zakrivila, da že drugi dan ni bilo več nití tri dinarje čistih za naše krasno grozdje. Vzrok je ta, da naši izvozniki niso zadovoljni, ako jih kaki Židje ne izmozgajo. Derejo na Dunaj z lepim svojim blagom, ali v prvo rupo notri, ne da bi se malo informirali in šli poiskat — naših trgovcev, ki jih je nekaj tukaj. Za naše lepo grozdje je čas prišel. Kaj delajo na našem bivšem štajerskem s svojim lepim »rotgoldom«? Čul sem, da so zavihali nosove in menijo, da bo ves svet letal za njimi. Motijo se...

Za naša jabolka pride čas v drugi polovici oktobra. A. G.

Otvoritev lepe sadjarske razstave v Sevnici

Sevnica, 4. oktobra.

Kakor smo že poročali, se vrši na podbudo našega g. župana Ernesta Kruleja sadjarska razstava od 4. do 10. t. m. Danes je bila slavnostna otvoritev razstave ob navzočnosti kmetijskih referentov g. Ambrožiča iz Krškega in Mohoriča iz Brežic.

Po pozdravnem nagovoru g. župana Kruleja je imel kmetijski referent Mohorič daljše predavanja o sadjarstvu, v katerem je orisal pomen in napredek sadjarstva. Zanimanje za to krasno razstavo je bilo že prvi dan tako, da je bila velika dvorana ves dan od tujcev in domačinov nabito polna. Videli smo celo obiskovalce iz Nemške Avstrije, ki se osobito zanimajo za naše svetovno znane voščenke.

Prav posebno zanimanje vzbuja sveže in korservirano sadje posestnika in strokovnjaka g. Antona Doklerja iz Sevnice, trgovca Kastelica in osobito gojenk gospodinskega tečaja v Sevnici, ki so postavile sredi dvorane okusno servirano mizo. Ravno tako se izredno odlikujejo krasni vzorci sadežev v pripravnih amerikanskih zabojih za odpošiljatev, ki jih je razstavila sadjarska podružnica iz Boštanja pri Sevnici. Graščina Boštanj, last g. Jakila, je zastopana z različnimi prvovrstnimi kvalitetami, ki dajejo celi državi prav posebno privlačnost. Razstavljeni predmeti, ki jih je po številu največ iz okolice Boštanja, kažejo posebno visok razvoj sadjarstva. Vhod v razstavo tvori sveže še na vejah se nahajoče sadje znanega sadjarja Antona Strnada iz Sevnice.

Cela razstava kaže, da se tukajšno prebivalstvo z izredno marljivostjo posveča sadjegojstvu.

Glede oblike razstave pa zasluži vse priznanje naš podjeten učitelj in strokovnjak v sadjarstvu g Zomer.

Poleg raznega sadja so razstavili tudi naši podjetni obrtniki razne predmete, ki so v zvezi s sadjarstvom. Veliko zanimanje vzbuja patentiran stroj za mlenje sadja Matije Kozinca, ključavničarja iz Sevnice. Sodar Krajnc Franc iz Sevnice je razstavil več lepo izdelanih sodov raznih oblik, Viktor Glaser iz Ruš zaboje za pakiranje sadja, Josip Videmšek iz Maribora brizgalnice za uničevanje trtne uši, tvrdka Chemo Techna iz Ljubljane preparate in priprave za uničevanje mrčesa na sadnem drevju.

Zaloge blaga so velike in prvovrstne tako, da bo vsakemu interesentu ustreženo. S. St.

Borzna poročila

dne 5. oktobra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 5. oktobra. Amsterdam 2251·78 do 2258·62, Bruselj 788·14—790·50, Curih 1098·45 do 1101·75, London 210·76—218·26, Newyork kabel 5618·51—5635·51, Newyork 5607·51 do 5624·51, Pariz 221·45—222·11, Praga 165·86 do 166·36, Trst 283·02—289·02.

Zagreb, 5. oktobra. Amsterdam 225·178 do 225·862, Bruselj 788·14—790·50, London 210·76 do 211·58, Milan 283·02—283·92, Newyork kabel 56·1851—56·3551, Newyork ček 56·0751 do 56·2451, Pariz 221·45—222·11, Praga 165·86 do 166·36, Zürich 1098·45—1101·75.

Beograd, 5. oktobra. Amsterdam 2251·78 do 2258·62, Bruselj 788·14—790·50, Curih 1098·48 do 1101·75, London 210·76—218·25, Milan 283·02 do 289·02, Newyork 5607·51—5624·51, Pariz 221·45—222·11, Praga 165·86—166·83.

Dunaj, 5. oktobra. Amsterdam 286·50, Bruselj 99·25, Bukarešta 4·255, London 28·20, Madrid 63·80, Milan 36·55, Newyork 709·95, Pariz 28, Praga 21·035, Sofija 5·144, Stockholm 168·70 Kopenhagen 157·70, Varšava 79·53, Curih 139·30.

Curih, 5. oktobra. Pariz 20·16, London 19·50, Newyork 511·50, Bruselj 71·60, Milan 25·90, Madrid 46, Amsterdam 205·40, Berlin 117·80, Stockholm 120, Oslo 113, Kopenhagen 113, Sofija 3·70, Praga 15·10, Varšava 57·20, Budimpešta 90·025.

Vrednostni papirji

Zagreb, 5. oktobra. Drž. papirji: 7% inv. pos. 60—63 (60), voj. škoda ar. 301 do 305, kasa 300—305 (303), dec. 311—313, 4% agr. obv. 40 bl., 7% Bler ar. 53—55 (52), kasa 51 d., 8% Bler 54—57 (55—56), 7% pos. hip. b. 58—59 (58), beglučke 42—42 (42—44). — Banke: Poljedel. 48 bl., Kredit 121—126, Prištediona 957·50—965 (957·50), Union 135 bl., Jugo 67—68 (67), Obrtna 36 d., Srpska 187 do 188, Ljublj. kred. 114—116 (115), Medjunarodna 68 d., Narodna 4.000 d. — Industrija: Slaveks 20—25 (20), Danica 65—75, Šečerana Osijek 165—175, Trboveljska 200 do 220 (200), Slavonija 200—205 (200), Vevče 110 do 116 (110), Drava 185 d., Narodna mlinska 10 bl., Brod vagon 55 bl., Ragusea 460 bl., Oceanija 190 bl.

Dunaj, 5. oktobra (d). V privatnem borznem prometu od zavoda do zavoda razpoloženje ni bilo ravno neprijazno. Imenovali so se ti-le tečaji: Trbovlje 23, Dunav-Sava, prioritete 76 do 77. Na privatnem valutnem trgu so bili tečaji mnogo višji kakor pa službeni, vendar pa ni bilo prenagljenih nakupov. Tečaji so bili nekaj višji kakor v soboto. Dolar je notiral 790—800, švicarski frank 152—154, češkoslovaška krona 22·57—23·25.

Žitna tržišča

Novi Sad, 5. oktobra. Pšenica: bačka, potiska 81 gk 250 zaklj. dolnjebačka 79 kg 2% 235. Oves: bačko srem, slav. 132·50—135. Koruza: bačka 100—103, bačka okol. Sombor 100 do 103, gornjeban. 95—97·50. ban. 92·50—95, srem. okol. Indjija 100—103, Šid 102 do 105, bačka nova, sušena 78—82, srem. nova sušena 80—82·50, ban. 74—76. Tendenca: mirna. Promet: 42 vagonov.

Budimpešta, 5. oktobra. 1931. Tendenca: slaba. Promet: sreden. Pšenica: dec. 9—9·19 (9·09 do 9·11), marc 10·15—10·45 (10·23—10·25). Rž: marc 10·50 (10·45—10·50). Koruza: maj 12·15 do 12·55 (12·50—12·55).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca mlačna, brez prometa.

Sava pri Litiji

Premeščen je v Šmartno ob Paki železniški uradnik g. Franc **Penca.**

Moderen kurnik za gojenje pristnih štajerskih kokoši je zgradil upravitelj g. Rupelj.

Sodna dražba lesa v skladišču tvrdke Škrbec in Bartol bo 21. oktobra.

Kresnice pri Litiji

Psa je zastrupil. Neki zlobnež je poštarju Moharju zastrupil lepega psa volčjaka.

Tatvine. Gostilničarju Cerarju iz Verdnika so pokradli iz gozda v Senožetih več lesa. Gostilničarju Kisovcu iz Poljan pa več perila. Orožniki so tatove že prijeli.

Šmartno pri Litiji

Mihaelov jesenski sejem v Litiji se je kljub pomanjkanju denarja dobro obnesel.

Sokoli so že začeli telovaditi v telovadnici pri Leskovcu.

Sodne dražbe. Dne 9. t. m. ob 11. uri bo v Šmartnem dražba raznih premičnin. 10. t. m. pa v Zagorici in Tenetišah dražba živine itd.

Na Dobravi so našli lep zlat prstan. Lastnik ga dobi pri kaplanu g. Vinku Lovšinu v Litiji.

Od kar je začela zopet obratovati litijska tekstilna tovarna, je postalo tudi pri nas življenje lažje. To pa radi tega, ker je ravnateljstvo sprejelo zopet v službo več naših domačih delavcev in delavk. Tako je tudi prav, da se v prvi vrsti ozira na domače delavske moči.

Iz spanja pa se najbrž ne bo več zdramil svinčeni rudnik v Siterjevcu. Komaj pol leta stoji, pa je povsem zapuščen. Le še nekaj delavcev vzdržuje rove.

Dosedanji obratovodja g. M. Leskovšek je bil od rudarske družbe za stalno upokojen in se je preselil v Laško za stalno. Bil je za delavce res prava zlata duša. Na njegovo mesto je pa postavljen g. Srečko Breziger. Mogoče bo on rudnik spravil zopet v obrat, saj je v njem še ogromen zaklad svinčene rude.

Zadeva vojnega spomenika je še vedno na mrtvi točki. Ceste so se pa v našem okolišu zelo zboljšale. Gradi se krasna cesta iz Trebeljevega. Zaposlenih je precej tujcev, ki so včasih prav nadležni. Trebeljevski župan g. Galle je vložil na bansko upravo pritožbo in prošnjo, da bi se vzelo v delo domače ljudi, ker je vsem znano, kako je ta občina revna. Ker je ajdova žetev šla po vodi zaradi slane, bi bilo ustreženo, da bi jo dobili od oblasti vsaj za seme, sicer ajde ne bomo več imeli.

Luče pri Ljubnem

Narodno Strokovna Zveza podružnica v Lučah je imela 4. t. m. svoj članski sestanek, katerega je vodil g. Kocijan, tajnik podružnice. Teško gospodarsko krizo občuti tudi tuk. delavstvo. Kmet ne seka lesa, radi slabe kupčije. Delavstvo se je obrnilo s prošnjo na svojega bana dr. Marušiča, ki se je pokazal pravega očeta za delavstvo, da po mogočnosti dobi izjemne kredite za že začrtano cesto Kamnik—Podvolevlek—Luče. S pričetkom dela na tej prepotrebni cesti bi se teška kriza v vsakem pogledu ublažila. Na sestanku se je soglasno sklenilo, da se volitev vdeležijo vsi člani NSZ.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5·—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10·— (do 10 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Nogavice, rokavice, volna in bombaž
najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg.

Holandske gomolje 2182
hiacint, tulipanov itd. v 130 vrstah po imenih nudi
Sever & Komp.
Ljubljana, Gosposvetska 5

Bukova drva trboveljski premog
pri tt.
„KURIVO"
LJUBLJANA
Dunajska cesta 33
(na Balkanu)
Telefon št. 34 84

Sobo
malo in večjo opremljeno, oddam mirnim strankam takoj v vili sredi velikega vrta. Naslov v oglasnem oddelku lista. 2210

UNIFORME
vseh vrst izdeluje, vse uniformske potrebščine in dežne plašče v zalogi Simon Klimanek, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6. 2198

Stanovanje
petsobno z vsem konfortom v centru mesta se odda s 1. novembrom v najem. Naslov v upravi lista. 2224

Stavbne nasvete
daje tehnični biro „Techna", Ljubljana, Mestni trg 25-I. 507

Tužnih src javljamo žalostno vest, da je preminul v nedeljo, dne 4. t. m. ob pol 12. uri dopoldne, previden s sv. zakramenti za umirajoče, po daljši mučni bolezni naš iskreno ljubljeni soprog, brat, stric in svak, gospod

dr. FRANC JERALA

odvetnik v Škofji Loki

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v torek, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Škofji Loki.

ŠKOFJA LOKA, dne 4. oktobra 1931.

ALBINA JERALA soproga; **SILVA GUZELJ-JERALA** poročena **ČESNIK,** hčerka, **MILAN ČESNIK,** zet in ostalo sorodstvo.

2225 Brez posebnega obvestila.

Dunajsko gledališko pismo

Koncem septembra 1931.

Kriza, redukcija, sta oni nemaskirani mašineriji novejšega datuma, ki vzbujata strah in trepet, tokrat ne toliko pri občinstvu kot pri igralcih in gledaliških nastavljencih. Države reducirajo štipendije, gledališki ravnatelji plače. Modernizacija gledališča! Renoviranje umetniških smernic. Zapiranje zavodov.

Paris hoče krizo prekriti z bleskom, sijajem. Berlin z amerikanizacijo. Dunaj s petjem, plesom — in kar je najbolj žalostno, a vsesplošno — s tonkinom. Izgleda, da je Praga še najbolj solidna.

Celo dunajski Burgteater in Opero je zajela kriza. K. u. k. Hoftheater. Medli inicijalki ne žare več v solnčnem svitu in zvezdniki tega nekoč slavnega gledališča iščejo ameriške manažerje, ki lahko zvok njihovega glasu odtehtajo v zlatu ameriških dolarjev. Piccaver je prvi, ki si je premostil pot preko velike luže. Ostali mu skušajo slediti, oni pa, katerim to ni dano, morajo polagati svoje zmožnosti na decimalko, da jih gledališki ravnatelji novim razmeram primerno pretehtajo. Mnogim je pomenila kinematografija edino možnost — velikih zaslužkov in ti so mirnodušnejše gledali na redukcije gledaliških gaž. A tudi kinematografska podjetja so v sporazumu z delegacijo gledaliških ravnateljev, ukinila horendne zvezdniške gaže. Umetnost se je pocenila. Za umetnike. A ne za njene posredovalce in tudi ne za one, ki jo sprejemajo.

Da je polovica dunajskih gledališč že zaprtih, ali pa da visi nad njimi Damoklejev meč propasti, mi ni treba omeniti. Wiener Neues Schauspielhaus, bivša ljudska opera, v kateri je zadnje čase umetniško uspešno, a financijelno porazno vegetiral ravnatelj Feldhammer, ugleden režiser in igravec, je svoja vrata že definitivno zaprlo. Znani revijski pisatelj, igravec, režiser in kabantist Farkas, pozneje celo Reinhardt so se zbali, gledališče na novo otvoriti. »Strauss-Theater« se je spremenil v »Scalo«, kjer je prej dominirala opereta, kaže sedaj znani berlinski operetni in revijski režiser Erich Charell svoj prvi zvočni film »Kongres pleše«.

Kljub vsem žalostnim zgledom in vestem so pa različna gledališča pogumno otvorila novo sezijo, novi komadi in gostovanja so prinesle nov, svež duh v dunajsko gledališko življenje.

V **»Komoediji«** je vzbudila pravo senzacijo justična drama **»Wiederaufnahme beantragt«.** Tragedija. Vzgojitelj je pod težko obtožbo, spozabil se je nad učenko. Javno mnenje je proti njemu in trdo izreče sodnik svoj: »kriv« nad njim. Slučaj meji na patologičnost. Vzgojitelj je v šoli in v privatnih urah učno snov preveč razvlekel; očita se mu, da je mladino po nepotrebnem uvajal v misterije. [illegible] njegovih učenk je napravila samomor. Vz[illegible]lju prisodijo dve leti težke ječe.

In vendar je nedolžen. — Po prestani kazni se vrne v svoj dom, telesno in duševno strt, le želja po maščevanju tli v njem: sodnik mu mora pasti k nogam, mora mu priznati, da ga je po krivem obsodil. Sodnik je pa tudi človek, ki veruje v nezmotljivost. Niti za las ne odstopi od svoje izjave — in v najmočnejšem prizoru drame, ko mu po nedolžnem obsojeni pritisne revolver na prsi, izjavi sodnik: »Obžalujem, sodbe ne morem spremeniti.« Indicijski dokazi se izkažejo kot pomanjkljivi, nekaj ni povsem v redu v mašineriji postavnega postopanja. A vse, kar slišimo, je resnica, vse, kar vidimo, resničnost.

*

Nič manj senzacijonalen, morda v celoti še vse bolj je nov komad nemškega dramatika Fritza von Unruh-a: **»Phaea«,** katerega si je direktor Beer prisvojil za **»Deutsches Volkstheater«.** — Phaea je naslov tonfilmske družbe. Režiser hoče producirati stari, sladki kič. Direktor pa hoče življenje, vrteti hoče resničnost. Intelektualci delajo pri tem podjetju, danes v tem, jutri v novem smislu — saj rabijo denar. Staro plemstvo in oficirji v p. sodelujejo kot pristni statisti, tudi oni rabijo denar. Delavci in nastavljenci — vse dela — vse rabi denar. V to podjetje zaide človek — ki propade, propade v svoji ljubezni in v svojem božjem otroštvu.

To je približna vsebina te komedije. V tej komediji zapušča pisatelj Fritz von Unruh svojo prej tako neizogibno patetiko. Tu je nekaj povsem novega: on je le kontrolor resničnosti. Takšna je volja njegova. A — on je nemški pesnik, takšen, kakršen stoji v nemški čitanki: Nemec ljubi meglenost pojmov, nemški pesnik pa k temu še meglenost čuvstev. In naenkrat je resničnost meglena. Vsi obrisi izginevajo, le mešanica glasov udarja na naše uho: divja gonja, pri kateri nihče ne ve, kdo lovi in koga lovi. A tudi ta meglenost je tu na mestu — in to nam pove zadnja slika: Mi vsi živimo kot tonfilm v temnih kamerah, iz katerih je pot v luč nemogoča. A zopet nas avtor preseneti: Bodi luč! In sedaj se zavemo, da smo v gledališču, da je bilo vse okrog nas le komedija.

*

V Akademie-Theater kraljuje Molnar. »Labod«, ta sijajna veseloigra Franca Molnarja, je danes že historična slika zameglenele človeške galerije, spomin na zlate ovratnike, dijademe, ki že davno krase druge frizure, dvorne dame, ponosne princezinje. Družabni predsodki; kontraste je čas že delno zabrisal, ljudskošolska čitanka ne vsebuje več cesarjevega rodovnika, mlada generacija pozna dvorne zgodbe le še do leta 1918., in zgodovinsko poznanje cesarja Franca Jožefa se bliža onemu z Jožefom II. Tudi ta epoha bo polagoma legenda. Molnarjeva veseloigra je s spretnostjo pisatelja-historika in Molnarjevo duhovitostjo nekaj pridobila. Parodijo opažamo tam, kjer je bilo nekdaj resno mišljeno, mnogo stvari gre neopaženih mimo nas, fini dovtip že često ne razumemo, ker so dejanja že tako daleč za nami. Le prvovrstni igravci in sijajna inscenacija so to staro Molnarjevo delo oživeli.

Vse drugačen uspeh doživlja modernizirana stara veseloigra **»Pri belem konjičku«,** katero je v **Stadttheatru** insceniral Marischka. »Pri belem konjičku«, ta najstarejša gostilna na Wolfgangjezeru in vsa njegova čudovita okolica je sedaj dunajski Stadttheater. Fasada, lože, garderobe, buffett — vse —vse je slika nekdaj slavnega »Belega konjička«. Vsebina komada je že tako stara in splošno znana, da mi je ni treba ponavljati. Novo je le: oprema. Profesor Kunz in njegove učenke so prebarvali vsa vrata z belimi konjički in rdečimi srci, buffet je spremenjen v gostilniški lokal. Na vseh vhodnih vratah zijajo izza ograj glave krav, konj in goveda, nekaj lož je opremljenih v kmečke verande in nekoč skromno dejanje oživljajo girls. Inscenacija, ki stane baje 70.000 Schillingov, ali po naše 560.000 Din, je nekaj edinstvenega. Renoviranje komada »Pri belem konjičku« ni dunajska zadeva in pred pol letom sem ta komad v še večji režiji gledal pri Erick Chorellu v Berlinu, kjer je doživljal triumfalne uspehe. Po Berlinu je komad prevzel London in danes triumfira na Dunaju.

*

V Raimund-Theater je češka opera in drama iz sosednje Bratislave pripravila par slovesnih trenutkov številnemu dunajskemu češkemu občinstvu, pa tudi nemški razvajeni gledališki publiki je pokazala intenzivno in umetniško dovršeno delovanje — za dunajske pojme — provincijalnega gledališča. »Prodana nevesta« in »Švanda« sta bila višek opernega, Savoire-jeva »Mala Katarina« pa višek dramskega ansambla. V »Mali Katarini«, tem sijajnem komadu, je gostovala slavna igravska Ana Sedločkova iz praškega narodnega gledališča. Njena igra, vredna vsakega metropolnega gledališča, je dunajsko občinstvo in kritiko očarala in ravnatelj Beer si jo je zagotovil za gosta njegovega novega komada.

Mimogrede je v Raimund-Theatru gostovalo tudi **tirolsko umetniško gledališče Klingenschmid,** ki je kot noviteto prineslo **Johanna Fercha,** tridejansko narodno igro **»Landflut«,** ki obravnava mnogo zanimivih psihologičnih motivov. Nerazdružljivost kmeta od njegove zemlje, težko delo, in popolen preobrat v kmečkem poklicu, ker kmet v fabričnem miljeju ne more biti sam s seboj gotov — vse to nudi polno učinkovitih dramatičnih konfliktov. Pisatelj Ferch je postavil dejanje na široko podlago in zanimivo očrtal vpliv spremenjenih življenjskih odnošajev na kmečko prebivalstvo. Sorodno kot gostovanja bavarskega kmečkega gledališča »Schlierenker« in tirolskega »Löwinger« je tudi to gledališče absolviralo svoje gostovanje s priznanjem kritike in občinstva. **Fede.**

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer

Torek, 6. oktobra: Kralj na Betajnovi Red D.
Sreda, 7. oktobra: Dogodek v mestu Gogi Red E.
Četrtek, 8. oktobra: Zaprto
Petek, 9. oktobra: Takšna je prava. Red A.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 8. oktobra: Lucerna, premijera. Izven.
Petek, 9. oktobra: Zaprto.
Sobota, 10. oktobra: Viktorija in njen huzar, opereta. Premijera. Izven.
Nedelja, 11. oktobra: Vijolica iz Montmartra, opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 12. oktobra: Simfonični koncert opernega orkestra v Unionski dvorani. Izven.

Otvoritev operne sezone 1931/32 bo v četrtek 8. t. m. v prenovljenem opernem gledališču. Vprizori se prvič na slovenskem odru češka opera **»Lucerna«,** ki jo je napisal slavni češki mojster dr. Vitezslav Novak, ki je praznoval lani 60 letnico svojega rojstva. Snov za to češko opero je vzeta iz enako imenovane Jiraskove drame, ki je bila pred vojno že igrana na našem odru. Lucerna je najboljše operno delo slavnega češkega komponista, ki je bil poleg Suka najboljši učenec slavnega dr. Dvořaka. Vsa ta trojica Dvořak, Suk in Novak so zasloveli po vsem svetu kot najodličnejši predstavniki češke glasbe. »Lucerna« je stalno na repertoarju vseh čeških opernih odrov in je izmed Novakovih del doživela največ vprizoritev in tudi splošno priljubljenost. O vsebini in zasedbi prihodnjič. Danes opozarjamo na to otvoritveno predstavo, ki se vrši izven abonmaja.

Prva operetna premijera letošnje sezone bo v soboto 10. t. m. Vprizori se Abrahamova opereta **»Viktorija in njen huzar«,** ki je najbolj znana izmed najnovejših operetnih del. Pojo jo po vsem svetu in pravkar v Zagrebu pred vedno razprodanimi hišami.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 6. oktobra ob 20. uri: »Mayerling«. Premijera. Proslava 25-letnice umetniškega delovanja Eda Groma.

Radio

Ljubljana, torek, 6. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroški kotiček. 18.00 Plošče. 18.30 Dr. Fr. Veber: Etika in sociologija evangelijev. 19.00 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 19.30 Prenos opere z Dunaja. 22.30 Čas, in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, torek, 6. oktobra. 11.05 Plošče. 12.05 Radio orkester. 13.35 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Harmonika. 17.30 Narodne pesmi. 18.00 Zabavna glasba. 19.00 Nemška ura. 19.30 Dunaj — radio orkester.

Praga, torek, 6. oktobra. 11.00 Moravska Ostrava. 12.15 Plošče. 12.35 Brno. 14.40 Plošče. 15.00 Bratislava. 17.35 Mladinska ura. 17.55 Plošče. 18.25 Plošče. 19.00 Prenos iz gledališča. 22.30 Lahka glasba.

Ljubljana, sreda, 7. okt. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Salonski kvintet. 19.30 P. dr. Roman Tominec: Jean Jacques Rousseau. 19.00 Dr. Nikola Preobraženski: Ruščina. 20.00 Zabavno čtivo. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 520/31. 2776

Dražbeni oklic.

Dne 16. oktobra 1931 ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Ravne, vl. št. 126.

Cenilna vrednost: 28.276·— Din; vrednost pritikline: 2000·— Din; najmanjši ponudek: 18·851·— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Šoštanj,
dne 31. avgusta 1931.

*

E 521/31—7. 2778

Dražbeni oklic.

Dne 21. oktobra 1931 ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Št. Andraž, vl. št. 37, zemljiška knjiga Dobrič, vl. št. 79.

Cenilna vrednost: 164.627 Din 50 p; vrednost pritikline: 27.732·— Din; najmanjši ponudek: 109.752·— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Šoštanj,
dne 31. avgusta 1931.

*

E IX 1341/31—9. 2779

Dražbeni oklic.

Dne 28. oktobra 1931 ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Krčevina, vl. št. 203.

Cenilna vrednost: 1.304.957 Din; vrednost pritikline: 95·020 Din; najmanjši ponudek: 652·478 Din 50 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 28. septembra 1931.

*

E 308/31—7. 2780

Dražbeni oklic.

Dne 29. oktobra 1931 ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Sv. Mohor, vl. št. 101.

Cenilna vrednost: 8718·— Din; vrednost pritikline: 2752·— Din; najmanjši ponudes: 11.470·— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Rogatcu,
dne 25. septembra 1931.

*

E 556/31—8. 2777

Dražbeni oklic.

Dne 4. novembra 1931 ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Št. Andraž, vl. št. 269.

Cenilna vrednost: 4510 Din 20 p.; najmanjši ponudek: 3006 Din 80 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Šoštanj,
dne 3. septembra 1931

Konkurzni razglasi

S 8/31—1. 2781

1091. **Stečajni oklic.**

Razglasitev konkurza o imovini Hotkota Alojzija, trgovca v Žužemberku, registrovanega pod firmo Alojzij Hotko v Žužemberku.

Konkurzni komisar: Galle Gustav, starešina okrajnega sodišča v Žužemberku.

Konkurzni upravnik: dr. Ločnik Emerik, javni notar v Žužemberku.

Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Žužemberku dne 15. oktobra 1931 ob polenajstih

Oglasitveni rok pri okrajnem sodišču v Žužemberku do dne 19. novembra 1931.

Ugotovitveni narok pri okrajnem sodišču v Žužemberku dne 26. novembra 1931.

Okrožno kot trg. sodišče Novo mesto,
odd. II., dne 1. oktobra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

V. Nc. Pov. 701/1. 2752a—2—1

Razpis.

Na osnovi čl. 2. in 3. uredbe ministrstva za gradbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih se razpisuje mesto državnega cestarja delavca na progi od km 561 do km 566·5 drž. ceste št. 2 s sedežem v Ponikvah z mesečno plačo Din 750·— in mesečno stanovanjsko doklado Din 100·—. Pravilno opremljene prošnje je vlagati do 24. oktobra 1931. pri tehn. razdelku sreskega načelstva v Novem mestu.

Natančnejša pojasnila glej »Službene objave« v »Jugosl[illegible]nu« št. 229 z dne 3. oktobra 1931.

Sresko načelstvo v Novem mestu,
dne 1. oktobra 1931.

*

2782

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje 30. septembra 1931.

Aktiva.

	Dinarjev	
Metalna podloga . .	2.093,185.389·48	(+100,521.429·10)
Devize, ki niso v podlogi . .	113.968.305·85	(— 4,684.045·05)
Kovani novec v niklu	32,878.949·05	(+ 30.843·80)
Demonetizirano srebro . . .	33,907.917·55	
Posojila . . .	1,818,984.603·37	(+118,965.628·94)
Vrednostni papirji	27,420.000·—	
Prejšnji predujmi državi .	1.824.395.142·31	(— 50.719·—)
Začasni predujmi gl. drž. blagajni . .	470,000.000·—	
Vrednosti rezervn. fonda	92,650.306·82	(+ 1,201.640·16)
Vrednosti ostalih fondov .	4,180.817·73	
Nepremičnine .	142,276.646·44	(+ 134.458·78)
Razna aktiva .	39,243.162·69	(+ 1,514.186·58)
	6.693,091.241·29	

Pasiva.

Kapital	180,000.000·—	
Rezervni fond .	99,401.633·88	
Ostali fondi . .	4,260.410·03	
Novčanice v obtoku	5.196,715.065·—	(+305,973.040·—)
Obveze na pokaz	341,735.238·99	(—174,997.955·35)
Obveze z rokom	784,547.244·29	(+82,125.796·33)
Razna pasiva .	86.431.649·10	(+ 4,532.542·33)
	6.693,091.241·29	

Obtok in obveze	5.538,450.303·99
Celotno kritje	37·79%
Kritje v zlatu	29·91%

Obrestna mera:

po eskomptu	7½%
po lombardu	9%

*

Št. 495. 2773a—2—1

Razglas o licitaciji.

Ravnateljstvo banovinskega zdravilišča v Rogaški Slatini razpisuje za prevzem in izvršitev vodovoda za Rogaško Slatino

prvo javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 2. novembra 1931 ob enajstih

v ravnateljski pisarni v Rogaški Slatini. Pojasnila in ponudbeni pripomočki so na vpogled med uradnimi urami v prostorih ravnateljske pisarne v Rog. Slatini.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša:

1,838.342·— dinarjev,

z besedami: en milijon osem sto tridesetosem tisoč tri sto štiridesetdva dinarja.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Ravnateljstvo banovinskega zdravilišča,
v Rogaški Slatini, 1. oktobra 1931

Al Jennings: 2

Pesnik in bandit

Vrgel sem se na pesek in sem od srda in jeze tolkel ob tla. Bil sem razburjen in skrušen in sem hotel stran, stran, hotel sem sam poizkusiti svojo srečo.

Ladje sem poznal bolje kakor vodna podgana. Pravkar so nakladali tovore. Zlezel sem na stari »Fleetwood« in se skril med zaboje. Tako sem prišel v Cincinnati, beden in zapuščen, kakor morda ni bil še nikoli noben majhen begun.

Vrhu vsega pa sem bil toliko zmešan in sem si bil vtepel v glavo, da moram postati glasbenik. Nekaj malega sem znal na pozavno. Pri ljudskem gledališču, nekakšni preprosti, ceneni vrtni pivnici, sem dobil mesto. Štiri dni sem delal kakor suženj. V soboto zvečer sem šel in sem ves prestradan zaprosil upravitelja za plačo. Vse te dneve sem jedel samo to, do česar sem kakorkoli kje prišel. Ob času obedov sem se smukal po beznicah in krčmah, se tihotapil okrog in tu pa tam ukradel z mize kakšen kos kruha z maslom, mogoče dva, dokler me nazadnje niso vrgli čez prag.

— Ti mali, zamazani ušivec, je upravitelj kričal name in klel, kakor svoj živ dan nisem slišal nikogar. Glej, da izgineš!

Pahnil me je ob zid. Staro, težko pištolo sem nosil s seboj. S to pištolo sem ustrelil nanj in zbežal.

Strel je padel v prazno. To sem še videl, videl sem pa tudi, da moram bežati. In tako sem dirjal in se nisem ustavil prej, dokler nisem zlezel v prazen vagon vlaka, ki je vozil v St. Louis. Bil je to živinski vagon in skril sem se v seno in zaspal in sem spal tako dolgo, dokler me niso odložili v Kansasu v klavnici.

Zdaj sem bil prvikrat v resnici na begu. Če enajstleten otrok poizkusi umor, je to zelo sitna reč, toda jaz sem vedel za en sam zakon: za obrambo samega sebe. Morda družba druge otroke ščiti in varuje. Jaz sem si moral vsako skorjico kruha zmirom priboriti čisto sam. Zmirom sem bil prisiljen, da sem ali sam vzel zakon v svoje roke ali pa sem se dal od žalostne bede pomandrati v tla, od bede, ki je opustošila vso mojo prvo mladost.

Spet je bil boj, s čimer sem si za malo časa pridobil pribežališče v klavnici. Z otroškim tiranom na tistih dvoriščih sem se sporekel, pa sva se udarila drug z drugim, dokler nisva onemogla oba. Odrasli ljudje so stali tam okrog in kričali od smeha. Kri mi je lila iz nosa in ust. Boj je ostal neodločen.

Oče malega tirana je prišel k meni in mi stisnil roko. Vzeli so me s seboj na dom in mesec dni sem ostal pri njih. Po enem tednu sva bila oba bojevnika že pripravljena, da bi drug za drugega šla v smrt. Nobenemu drugemu otroku v klavnici ni bilo obstanka pred nama. Čeprav je bila mati mojega prijatelja nekam nemarna in je zelo pogostem pila, je vendar imela v sebi tisto solnčno prijaznost človeka, ki je moral v svojem življenju mnogo prestradati in pretrpeti. Bila mi je kakor mati.

Na starem vozu smo se vsi skupaj peljali na polje. V bližini mesteca La Junta je potem prišlo do katastrofe, ki je uničila moje življenje.

Al Brown se je napil whiskyja. V prepiru smo si pripravili prenočišče. Na odprtem ognju je vrel fižol. Oče Brown je stopil k ognju in pogledal v lonec. — Že spet fižol! se je razjezil, sunil lonec in ga prevrnil. Brez besede je njegova žena lonec pobrala in ga ž njim treščila po glavi. Kakor mrtev se je zrušil na tla.

Njun sin in jaz sva bežala stran, kakor daleč sva mogla, do konca prerije, kakor sva imela zmirom navado, kadar sta se onadva spoprijela.

Ona je prišla za nama in vrnila sva se z njo, napregla je in posodo zmetala na voz.

— Johnny, poberi svoje stvari, gremo, je rekla.

Še nikoli v svojem življenju se nisem čutil tako osamljenega. Johnny me ni hotel samega pustiti tam. Začel sem jokati. Žena je prišla še enkrat nazaj. — Jaz te ne morem vzeti s seboj, otrok, je rekla.

Mene je bilo strah teme in tišine. Oklenil sem se je. Ona pa me je sunila stran, zlezla na voz in se odpeljala ter me pustila samega pri možu, ki ga je — tako je mislila — ubila.

Povodenj v Šležiji

Angleška hladnokrvnost

Slavnemu angleškemu slikarju Thornville-u so nekoč naročili, naj preslika strop neke kapelice v znameniti londonski cerkvi sv. Pavla. Thornville je naročilo sprejel in za slikarja so res postavili v cerkvi visok oder do stropa kapelice. Odra pa niso ogradili, čeprav je bil slikar vsled te malomarnosti vedno v nevarnosti, da pade skoro 100 metrov globoko na kameniti cerkveni tlak.

Nekega dne je pa slikar dovršil glavo sv. Pavla in je hotel pogledati še od daleč, kako slika učinkuje. Z roko si je zasenčil oči, potem pa je začel korakati nazaj. Pri tem je popolnoma pozabil na to, da oder nima ograje, tako zelo je bil v sliko zaslopljen. Slikarja pa je opazoval lord Arndel. Ta je videl s strahom, da manjka slikarju le še dober korak do roba. Hotel ga je že poklicati — toda kaj, če bi se slikar vsled klica tako prestrašil, da bi prav gotovo padel vznak na tla? Tu je lord prišel na sijajno rešilno misel: prijel je za jopič, ki je bil namočen v črno barvo, ter ga zagnal z vso silo v sliko. »Za božjo voljo«, je zaklical slikar, in priskočil k sliki, »kaj pa vendar počnete?« — »Vaše delo sem uničil, vaše življenje sem vam pa rešil,« je lord odgovoril hladnokrvno in opozoril slikarja, v kakšni nevarnosti je bil. Slikar se je naknadno tako prestrašil, da je moral več dni ostati v postelji. Za spomin na svojo čudežno rešitev pa je naslikal sliko, ki predstavlja najbolj nevaren trenotek vsega tega dogodka. Sliko hrani še danes rodbina lordov Arundel.

Umetna kri

Misel, kako bi se dalo pomagati bolnikom, ki so izgubili mnogo krvi, z vbrizgovanjem sveže krvi drugega človeka, ni nova; vendar pa vzbrizgavanje tuje krvi v človeško telo ni tako priprosta stvar. Tuja kri mora biti ne samo popolnoma zdrava, ampak mora biti bolnikovi krvi tudi sorodna; dolgoletne preiskave so namreč dognale, da obstoje 4 glavne vrste krvi in okoli 30 »pod-vrst«. Velike bolnišnice imajo sicer zapisanih precej naslovov ljudi, ki so pripravljeni dajati svojo kri (navadno proti primerni odškodnini), toda v sili ni vedno lahko najti primernega človeka. Zdrav človek odda lahko brez škode vsakih pet tednov po pol litra krvi, več pa ne more.

Ameriški zdravnik dr. Summers pa poroča v nekem ameriškem zdravniškem listu o novi metodi, kako se da kri nadomestiti s sokom neke rastline, ki raste v Indokini. Dr. Summers je na svojem potovanju po tej deželi opazil, da vbrizgavajo domačini ranjencem in bolnikom sok, ki ga daje na poseben način pripravljena rastlina, ki spada v vrsto lijan. Dr. Summers je opazoval učinke tega zdravljenja in se je kar čudil. Začel je sam delati poskuse na živalih in se je prepričal, da ima tisti sok res kar čudodelno moč.

Svoje poskuse je delal najprej na prešiču, ki mu je odvzel v treh tednih polagoma toliko krvi, da se je žival že bližala svojemu koncu. Ko pa je živali vbrizgnil zgoraj omenjeni rastlinski sok, se je prešič v nekaj urah tako popravil, da je tekal in jedel, kakor da se mu ni nič zgodilo. Popolnoma opomogel si je tudi neki konj, ki si je pri dirki zlomil nogo in izgubil mnogo krvi. Konju so vbrizgnili dr. Summersov rastlinski sok in konj je kmalu zopet bil poraben.

V bolnišnico, ki jo vodi dr. Summers, so pripeljali tri ženske, ki so obolele na raku. Pomagala bi bila samo operacija, toda zaradi oslabelosti si jih niso upali operirati. Dr. Summers jim je vbrizgnil svoj rastlinski sok in vse tri ženske so se nenavadno hitro tako okrepile, da so nevarno in težko operacijo srečno prestale.

V neki beznici so pa lopovi nevarno ranili nekega trgovca. Prebodli so mu z nožem leva pljuča in kos srca. Moža so takoj obvezali in prepeljali v bolnico, a kljub takojšnji pomoči je izgubil silno mnogo krvi. V bolnišnici so mu rano takoj zaprli, da se kri ni mogla več odtekati, potem pa so mu vbrizgnili rastlinski sok. Učinek je bil takoj viden: možu se je vrnila zavest takoj in v nekaj tednih je bil popolnoma zdrav.

Tako pripovedujejo — amerikanski listi.

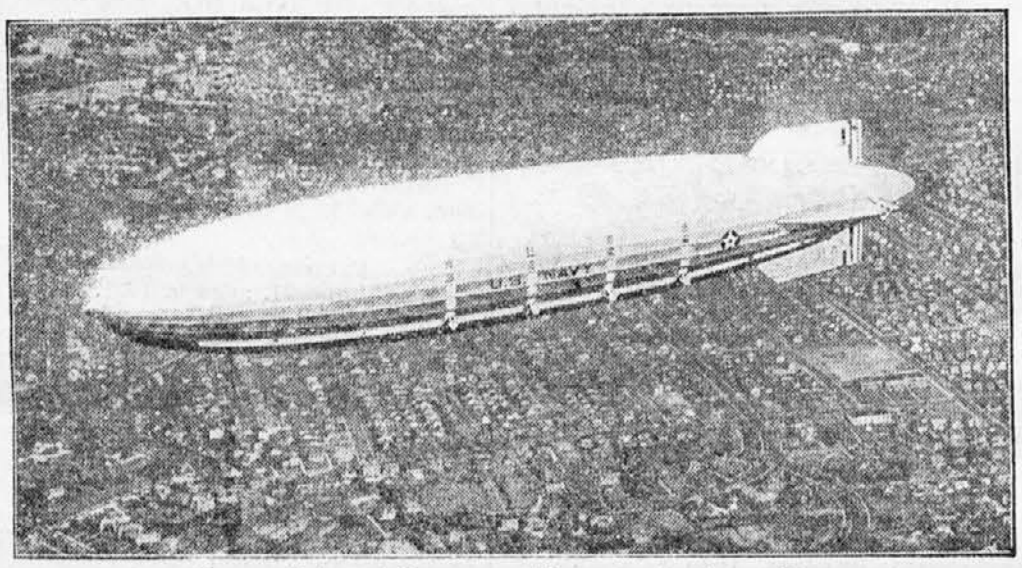

Prva vožnja vojaškega ameriškega zrakoplova »Akron«.

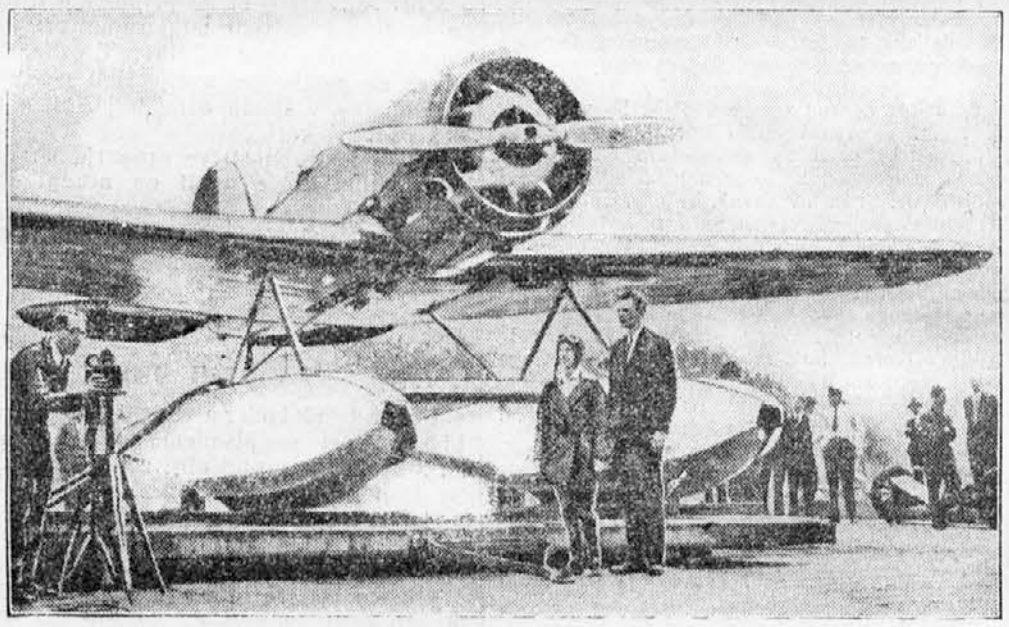

Nezgoda letalca Lindbergha

Letalec Linbergh se je s svojim letalom na Kitajskem ponesrečil in je padel v reko Jangtse. iz vode so rešili Lindbergha in njegovo ženo angleški mornarji, ki so bili slučajno v bližini.

Mednarodna razstava avtomobilov v Parizu

Novost na cestni železnici

V Monakovem hočejo odpraviti klicanje postaj; nova iznajdba omogoča sprevodniku, da z enim samim pritiskom sproži napravo in že se pokaže na plošči ime naslednje postaje.

Zamorci in parfum

Carinski uradniki v francoski koloniji Senegambiji so opazovali, da domačini naročajo iz Francije neverjetne množine parfumov. Tega nenavadnega pojava si dolgo niso mogli razjasniti. Iznajdljiv carinik pa je le prišel na misel, da zamorci parfumov bržkone ne rabijo toliko zaradi prijetnega vonja, ampak zaradi običajnega dodatka alkohola k parfumu. Med zamorci se je bilo namreč v najnovejšem času razpaslo strahovito pijančevanje in vlada si ni mogla drugače pomagati, da pride v okom temu zlu, kakor da je silno dvignila carino na alkoholne pijače. Vsaka pijača, ki je imela v sebi več kot 25 odstotkov alkohola, se je vsled tega silno podražila. Zaradi te podražitve je res vživanje opojnih pijač znatno padlo, od dne do dne pa je naraščal uvoz parfumov. To je ugotovil zgoraj omenjeni carinik na podlagi uvozne statistike in je res dal različne parfume kemično preiskati. Preiskava je dognala, da ima carinik prav: ugotovili so namreč, da imajo parfumi, ki so bili namenjeni za zamorce, tudi do 90 odstotkov alkohola v sebi. Izdelovalci parfumov v Franciji so bili namreč kmalu zvedeli, čemu rabijo zamorci parfume in so takoj začeli izkoriščati ugodno priliko za kopičenje lepih dobiškov.

Humor

Ona: Laganje ni moja slaba stran!«
On: »Vem — to je tvoja močna stran!«

Izdaja tiskarna »Merkur«, Gregorčičeva ul. 23. — Za tiskarno odgovarja Otmar Michálek. — Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.